

III класс	от 103 до 105
-----------	---------------

Приложение 4 к Правилам обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Классификация жидких и твердых радиоактивных отходов

Категория отходов	Удельная активность, кБк/кг		
	Бета-излучающие радионуклиды	Альфа-излучающие радионуклиды (исключая трансурановые)	Трансурановые радионуклиды
1	2	3	4
Низкоактивные	менее 103	менее 102	Менее 101
Среднеактивные	от 103 до 107	от 102 до 106	от 101 до 105
Высокоактивные	более 107	более 106	Более 105

© 2012. РГП на ПХВ «Институт законодательства и правовой информации Республики Казахстан» Министерства юстиции Республики Казахстан

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ

АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ

ИОНДАУШЫ СӘУЛЕЛЕНДІРУ КӨЗДЕРІМЕН ЖҰМЫС ІСТЕГЕН КЕЗДЕ ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІКТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ҚАҒИДАЛАРЫ

ПРАВИЛА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННОЙ БЕЗОПАСНО- СТИ ПРИ ОБРАЩЕНИИ С ИСТОЧНИКАМИ ИОНИЗИ- РУЮЩЕГО ИЗЛУЧЕНИЯ

№ п/п	Приход								
	Наименование поставщика	№ и дата приходной накладной	Наименование источника, прибора, аппарата, установки	Прибор, аппарат, установка		Источник			
				За-вод-ской №	№ и дата техниче-ского па-спор-та	№ и дата вы-дачи техниче-ского па-спорт	Коли-чество (штук) № источников	Ак-тив-ность по па-спор-ту	Срок служ-бы ис-точ-ников
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Продолжение таблицы

Расход				Остаток		Примечание
Кому вы-дано или постав-лено дата выдачи	№ и дата на-клад-ной или тре-бова-ния	Количе-ство источ-ников и номе-ра	Актив-ность в день выдачи	Количе-ство	Актив-ность	Отметка о возврате, списании и захоронении с указанием подтверждающих документов
11	12	13	14	15	16	17

1. На каждый вид источника ионизирующего излучения открываются отдельные страницы.

2. Учет приборов, аппаратов и установок, укомплектованных источниками ионизирующих излучений, ведется отдельно от учета радиоактивных веществ (в отдельном журнале).

3. Журнал учета хранится постоянно.

Приложение 3 к Правилам обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Класс работ с открытыми источниками излучения

Класс работ	Суммарная активность на рабочем месте, приведенная к группе А, Бк
I класс	более 108
II класс	от 105 до 108

ное подразделение уполномоченного органа в области гражданской защиты, а также другие государственные органы, уполномоченные осуществлять государственное управление, контроль в области обеспечения безопасности.

Приложение 1 к Правилам обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Основные пределы доз

Нормируемые величины 1)	Пределы доз	
	персонал группы А2)	Население
Эффективная доза	20 мЗв в год в среднем за любые последовательные 5 лет, но не более 50 мЗв в год	1 мЗв в год в среднем за любые последовательные 5 лет, но не более 5 мЗв в год
Эквивалентная доза за год в: хрусталике глаза3) коже4) кистях и стопах	150 мЗв 500 мЗв 500 мЗв	15 мЗв 50 мЗв 50 мЗв

1) допускается одновременное облучение до указанных пределов по всем нормируемым величинам;

2) основные пределы доз, как и все остальные допустимые уровни облучения персонала группы Б, равны 1/4 значений для персонала группы А. Далее в тексте все нормативные значения для категории «персонал» приводятся только для группы А;

3) относится к дозе на глубине 300 Милли грамм на квадратный сантиметр (далее – мг/см²);

4) относится к среднему по площади в 1см² значению в базальном слое кожи толщиной 5 мг/см² под покровным слоем толщиной 5 мг/см². На ладонях толщина покровного слоя – 40 мг/см². Указанным пределом допускается облучение всей кожи человека при условии, что в пределах усредненного облучения любого 1 см² площади кожи этот предел не будет превышен. Предел дозы при облучении кожи лица обеспечивает не превышение предела дозы на хрусталик от бета-частиц.

Приложение 2 к Правилам обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Приходно-расходный журнал учета источников ионизирующего излучения

Иондаушы сәулелендіру көздерімен жұмыс істеген кезде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2014 жылғы 26 желтоқсандағы № 301 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2015 жылы 11 ақпанда № 10225 тіркелді

«Азаматтық қорғау туралы» 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Заңының 12-2-бабының 14) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

Ескерту. Кіріспе жаңа редакцияда - ҚР Инвестициялар және даму министрінің 23.12.2015 № 1221 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

1. Қоса беріліп отырған Иондаушы сәулелендіру көздерімен жұмыс істеген кезде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары бекітілсін.

2.Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Индустриялық даму және өнеркәсіптік қауіпсіздік комитеті (А.Қ. Ержанов):

1) заңнамада белгіленген тәртіппен осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін күнтізбелік он күн ішінде оның көшірмелерін бұқаралық ақпарат құралдарында және «Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің Республикалық құқықтық ақпарат орталығы» шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнының «Әділет» ақпараттық құқықтық жүйесінде ресми жариялауға жіберуді;

3)осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің интернет-ресурсында және мемлекеттік органдардың интернет-порталында орналастыруды;

4) осы бұйрық Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде осы бұйрықтың 2-тармағының 1), 2) және 3) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің Заң департаментіне ұсынуды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму вице-министрі А.П. Рауға жүктелсін.

4. Осы бұйрық оның алғаш ресми жарияланған күнінен бастап күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Инвестициялар және даму
министрінің міндетін атқарушы

Ж. Қасымбек

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасының
Ұлттық экономика министрі
_____ Е. Досаев

2015 жылғы 16 қаңтар

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан Республикасының
Энергетика министрі
_____ В. Школьник

2015 жылғы 12 қаңтар

Қазақстан Республикасы
Инвестициялар және даму министрі
міндетін атқарушының
2014 жылғы 26 желтоқсандағы
№ 301 бұйрығымен
бекітілген

Иондаушы сәулелендіру көздерімен жұмыс істеген кезде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары

1. Жалпы ережелер

1. Осы Иондаушы сәулелендіру көздерімен жұмыс істеген кезде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) «Азаматтық қорғау туралы» 2014 жылғы 11 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Заңының 12-2-бабының 14) тармақшасына сәйкес әзірленген және иондаушы сәулелендіру көздерімен (бұдан әрі – ИСК) жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті ұйымдастыру және қамтамасыз ету тәртібін айқындайды, олармен жұмыс істеу кезінде мыналар болуы мүмкін:

1) жеке жылдық тиімді мөлшері 10 микроЗиверттен (бұдан әрі – мкЗв) астам;

2) жеке жылдық мөлшері адам терісінде 50 мЗв-дан астам және адамның көз жанарында 15 миллиЗиверттен (бұдан әрі – мЗв) астам;

3) ұжымдық тиімді жылдық мөлшері 1 адам – Зиверттен астам.

Қағидалар жер бетіндегі ғарыштық сәулеленуге және табиғи ка-

ионизирующего излучения, должны разрабатывать «План ликвидации аварий» или «План мероприятий по защите персонала и населения в случае радиационной аварии» и «Инструкцию по предупреждению радиационных аварий и ликвидации их последствий».

112. «План ликвидации аварии» или «План мероприятий по защите персонала и населения в случае радиационной аварии» и «Инструкция по предупреждению радиационных аварий и ликвидации их последствий» должны содержать следующие разделы:

1) прогноз возможных аварий на радиационном объекте с учетом вероятных причин, типов и сценариев развития аварии, прогнозируемой радиационной обстановки при авариях;

2) критерии для принятия решений о проведении защитных мероприятий;

3) перечень организаций, с которыми осуществляется взаимодействие при ликвидации аварии и ее последствий;

4) организация аварийного радиационного контроля;

5) оценка характера и размеров радиационной аварии;

6) порядок введения аварийного плана в действие;

7) порядок оповещения и информирования;

8) поведение персонала при аварии;

9) принимаемые действия должностными лицами при проведении аварийных работ;

10) меры защиты персонала при проведении аварийных работ;

11) противопожарные мероприятия;

12) мероприятия по защите населения и окружающей среды;

13) оказание медицинской помощи пострадавшим;

14) меры по локализации и ликвидации очагов (участков) радиоактивного загрязнения;

15) подготовка и тренировка персонала к действиям в случае аварии.

113. На производственных участках, в санитарном пропускнике и медицинском пункте радиационного объекта должны находиться аптечки с набором необходимых средств первой помощи пострадавшим при аварии, а на объектах, где проводится работа с радиоактивными веществами – в открытом виде восполняемый запас средств санитарной обработки лиц, подвергшихся загрязнению.

114. В организации должна быть установлена система экстренного оповещения о возникшей аварии.

115. Во всех случаях установления факта радиационной аварии, администрация организации немедленно информирует территориаль-

транспортного средства не позволяет наносить знаки более крупных размеров, размеры стандартного знака радиационной опасности, допускается уменьшать до 100 мм.

109. Водитель, осуществляющий перевозку источников ионизирующего излучения автотранспортным средством, до начала поездки должен пройти предрейсовый инструктаж по перевозке источников ионизирующего излучения и иметь при себе следующие сопроводительные документы:

- 1) маршрут перевозки источников ионизирующего излучения;
- 2) план действий в аварийной ситуации, разработанный грузоотправителем;
- 3) адреса и телефоны перевозчика, грузоотправителя, грузополучателя, уполномоченных органов по контролю за обеспечением безопасной эксплуатации транспорта, безопасности дорожного движения, предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций, расположенных по маршруту движения.

4. Порядок обеспечения промышленной безопасности при ликвидации аварий на объектах, использующих источники ионизирующего излучения

110. В целях обеспечения готовности к действиям по локализации и ликвидации аварий и их последствий, организации, использующие в своей деятельности источники ионизирующего излучения, обязаны:

- 1) планировать и осуществлять мероприятия по локализации и ликвидации аварий и их последствий;
- 2) привлекать к профилактическим работам по предупреждению аварий, локализации и ликвидации аварий и их последствий воензированные либо аттестованные в соответствии Законом Республики Казахстан «О гражданской защите» собственные аварийно-спасательные службы и формирования;
- 3) иметь резервы материальных и финансовых ресурсов для локализации и ликвидации последствий аварий, инцидентов;
- 4) иметь медицинские средства профилактики радиационных поражений и средства оказания медицинской помощи пострадавшим при радиационной аварии;
- 5) обучать работников методам защиты и действиям в случае аварии, инцидента;
- 6) обладать системами наблюдения, оповещения, связи и поддержки действий в случае аварии, инцидента и обеспечивать их устойчивое функционирование.

111. Организации, использующие в своей деятельности источники

лийден пайда болатын адамның ішкі ағзаларының сәулеленуі кезінде қолданылмайды.

2. Осы Қағидаларда мынадай терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) атом қуатын пайдалану объектілері – ядролық қондырғылар қолданыстан алу деңгейінен жоғары иондаушы сәулелендіру көздері; оларды орналастыру бекеттері; медициналық, білім беру, зерттеу, коммерциялық, ауыл шаруашылығы және өнеркәсіпті қоса алғанда иондаушы сәулелендіру көздерін пайдаланатын ұйымдар, оның ішінде тау-кен өндіруші, қайта өңдеуші, сондай-ақ басқа да ұйымдар;

2) дезактивация – қандай да бір беттен немесе қандай да бір ортадан радиоактивті ластануды төмендету немесе жою;

3) иондаушы сәулелендіру көздері – радиоактивті материалдар, құрамында радиоактивті материалдар бар аппараттар немесе құрылғылар, сондай-ақ иондаушы сәулелендіру шығаратын немесе шығаруға қабілетті аппараттар мен құрылғылар;

4) иондаушы сәулелендіру көздерімен жұмыс – радиациялық бақылауды қоса алғанда, жұмыс орнында сәулелену көзімен жұмыс істеудің барлық түрі;

5) иондаушы сәулеленуді тарату құрылғысы (көзі) – иондаушы сәулелендіру зарядталған бөліктердің, олардың аннигиляциясы немесе ядролық реакциясы жылдамдығының өзгеруі есебінен туындайтын, электрлік-физикалық құрылғы (рентген аппараты, үдеткіш, генератор және т.б.);

6) персонал – техногендік сәулелену көздерімен жұмыс істейтін (А тобы) немесе жұмыс жағдайлары бойынша олардың әсері аясында болатын (Б тобы) адамдар;

7) радиоактивті зат – белсенді радионуклидтері бар кез келген агрегаттық күйдегі зат;

8) радиоактивтік ластанулар – материалдардың бетінде, ішкі жағында, ауада, адам денесінде немесе басқа орындарда радиоактивті заттардың осы Қағидалармен белгіленген деңгейден жоғары санда болуы;

9) радиоактивті қалдықтарды көму – радиоактивті қалдықтарды оларды кейіннен алу ниетінсіз қауіпсіз орналастыру;

10) радионуклидті жабық көз – бойындағы бар радионуклидтерді есептелген мерзімде пайдалану мен тозу жағдайында қоршаған ортаға шығаруды болдырмайтын сәулелену көзінің құрылғысы;

11) радионуклидті ашық көз – оларды пайдалану кезінде, ондағы бар радионуклидтердің қоршаған ортаға тарауы мүмкін сәулелену

көзі;

12) радиациялық бақылау – ұйымдағы, қоршаған ортадағы радиациялық жағдай туралы және адамдардың ортаның сәулелену деңгейі туралы ақпарат алуы (мөлшерді және радиометриялық бақылауды қоса есептегенде);

13) радиациялық қондырғы – ядролық болып табылмайтын, радиоактивті материалдармен жұмыс істеу деңгейінен жоғары қатысу жүзеге асырылатын, оған жататын ғимараттарды, құрылыстарды және жабдықтарды қоса есептегендегі қондырғы;

14) радиоактивті материалдар – кез келген агрегатты жағдайдағы, осы Қағидалардың талаптары пайдаланылатын, радионуклиды бар, табиғи немесе техногендік дайындалған кез келген материал;

15) радиоактивті қалдықтар – бұдан әрі пайдалануы көзделмейтін радиоактивті материалдар, ядролық материалдар немесе радионуклидті көздер;

16) санитарлық өткізу бекеті – киімді, аяқ киімді ауыстыруға, персоналды санитарлық өңдеуге, олардың ашық жерлері терілерінің радиоактивтік улануын бақылауға, жеке қорғаныс құралдарына, персоналдың жеке және арнайы киіміне арналған үй-жайлар кешені;

17) ядролық қондырғы – алып қою деңгейінен жоғары санда ядролық материалдармен жұмыс істеу жүзеге асырылатын, оған жататын ғимараттарды, имараттар мен жабдықтарды қоса алғандағы арнайы қондырғы.

Ескерту. 2-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Инвестициялар және даму министрінің 23.12.2015 № 1221 (алғаш ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі) бұйрығымен.

2. Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету тәртібі

1-параграф. Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету

3. Қауіпті өндірістік объектілердегі иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету үшін мыналарды:

1) жұмыс орындарында, үй-жайларда, объектінің аумағында, бақыланатын аймақтарда радиоактивті заттардың шығарындылары мен жиналуына радиациялық жағдайға өндірістік бақылауды жүзеге асыруды;

2) жұмысты қауіпсіз жүргізуді қамтамасыз ететін ұйымдастыру-техникалық іс-шаралардың белгіленген талаптарына сәйкес лауазым-

чения, и транспортных средствах их перевозящих, наносятся соответствующие номера, маркировки, этикетки, информационные таблички и знаки опасности.

105. Грузоотправитель обеспечивает:

1) разработку перечня возможных аварийных ситуаций при погрузке на транспортное средство, в пути следования, выгрузке, планов ликвидации аварий, предусматривающих наличие сопровождающих аварийно-спасательных формирований;

2) соответствие упаковочного комплекта требованиям к безопасной перевозке, правильной маркировке упаковки и обеспечению предупреждающих знаков на транспортном средстве;

3) сертификаты на упаковку, содержащую источники ионизирующего излучения;

4) утверждение порядка взаимодействия аварийно-спасательных формирований на всех этапах перевозки и проведения предварительных тренировок;

5) средства для ликвидации аварий и оказания медицинской помощи пострадавшим.

106. Автотранспортные средства, перевозящие источники ионизирующего излучения, должны соответствовать:

1) конструктивно-техническим характеристикам изготовителя;

2) условиям оснащения контрольными устройствами регистрации режима труда и отдыха водителей (тахографами);

3) условиям комплектации исправным инструментом и оборудованием, в соответствии с Планом ликвидации аварии;

4) условиям оснащения средствами индивидуальной защиты водителя и сопровождающего персонала.

107. Железнодорожные и автомобильные транспортные средства, на которых перевозятся упаковки, транспортные пакеты, или грузовые контейнера с источниками ионизирующего излучения обозначаются знаками радиационной опасности, в следующем порядке:

1) на двух внешних боковых стенках для железнодорожного транспортного средства;

2) на двух внешних боковых стенках и на внешней задней стенке для автомобильного транспортного средства.

108. В случае если транспортное средство не имеет боковых стекол, знаки допускается наносить непосредственно на модуль, несущий груз, при условии, что они легко различимы, применительно к резервуарам или грузовым контейнерам больших размеров достаточно наличие на них соответствующих знаков. В случае если конфигурация

чания срока эксплуатации, для радиационных установок III категории – за один год.

97. В проекте вывода радиационной установки из эксплуатации предусматриваются мероприятия по обеспечению безопасности на различных этапах вывода его из эксплуатации: остановке, консервации, демонтаже, перепрофилировании, ликвидации или захоронении, при проведении ремонтных работ.

98. Проект вывода из эксплуатации радиационных установок содержит:

1) подготовку необходимого оборудования для проведения демонтажных работ;

2) мероприятия по обеспечению промышленной безопасности, дозиметрического и санитарно-гигиенического контроля при проведении работ;

3) методы и средства дезактивации демонтируемого оборудования;

4) меры по утилизации радиоактивных отходов;

5) меры по охране окружающей среды и нормализации экологической обстановки как в процессе работ, так и по их окончании.

99. Работы по выводу радиационной установки из эксплуатации должны выполняться персоналом объекта, или персоналом других организаций, допущенных к производству этих работ.

3. Порядок обеспечения промышленной безопасности при транспортировании источников ионизирующего излучения

100. Транспортировка источников ионизирующего излучения осуществляется в соответствии с законодательством Республики Казахстан в области использования атомной энергии.

101. Для перевозки источников ионизирующего излучения разрабатывается программа радиационной защиты, утверждаемая руководителем организации. Способы и меры защиты персонала и населения, предусматриваемые в программе, зависят от величины и вероятности облучения.

102. При осуществлении перевозки, защита и безопасность оптимизируются таким образом, чтобы величина индивидуальных доз, число лиц, подвергающихся облучению, и вероятность облучения удерживались на разумно достижимом низком уровне, а дозы индивидуального облучения не превышали соответствующих пределов доз.

103. Персонал, осуществляющий перевозку источников ионизирующего излучения, должен пройти подготовку по вопросам промышленной безопасности.

104. На упаковках, содержащих источники ионизирующего излу-

ды тұлғалар мен персоналдың штатын жинақтауды;

3) радиациялық қауіпсіздік пен иондаушы сәулелену көздерінің сақталуын қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды жоспарлауды және жүзеге асыруды;

4) иондаушы сәулелену көздері пайдаланылатын объектіге бөтен адамдардың кіруін болдырмауды;

5) лауазымды тұлғалар мен персоналдың сәулеленуіне тұрақты бақылау мен жеке мөлшер есебін жүргізуді;

6) лауазымды тұлғалар мен персоналды тұрақты түрде олардың жұмыс орнында иондаушы сәулелену деңгейі туралы және олардың алған сәулеленудің жеке мөлшерінің ауқымы туралы үнемі хабарлауды;

7) лауазымды тұлғалар мен персоналды алдын ала (жұмысқа тұру алдында) және кезеңді медициналық тексерілуін жүргізуді ұйымдастыруды;

8) оқудан өткен және жұмысқа рұқсаты бар лауазымды тұлғалар мен персоналды иондаушы сәулелену көздерімен жұмысқа жіберуді;

9) авариялардың, оқиғалардың туындау себептеріне талдау жасайды, авариялардың, оқиғалардың және олардың салдарын алдын алуға, таратуға бағытталған іс-шараларды жүзеге асыруды;

10) аварияларды, оқиғаларды есепке алуды;

11) иондаушы сәулелену және радиоактивті сәулелену көздерінен болған авариялардың, оқиғалардың жағдайын бақылау, хабарлау, байланыс және әрекетті ұстау жүйесін құруды және олардың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз етуді;

12) радиациялық қауіпсіздік қатерін туғызатын өндірістік авариялар, оқиғалар туралы азаматтық қорғау саласындағы мемлекеттік органды дер кезінде ақпараттандыруды қамтамасыз етуі қажет.

4.Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету шарттарын сақтау үшін мынадай талаптарды орындау қажет:

1) иондаушы сәулелену көздерімен қалыпты жағдайда жұмыс істеу кезінде лауазымды тұлғалар мен персоналда сәулелену мөлшерінің белгіленген артық сәулеленудің болмауы;

2) қоршаған ортаның рұқсат етілген деңгейден артық радиоактивтік заттармен ластануының болмауы;

3)иондаушы сәулелену көздерін өндіру, өңдеу, пайдалану және сақтау жүзеге асырылатын жұмыстардың барлық түрлерінде радиациялық аварияларды болдырмау.

5. Атом қуатын пайдаланатын объектілердің жобалық құжаттамасы

(бұдан әрі - жоба) оларды құрастыру, салу, реконструкциялау, пайдалануға беру, пайдаланудан шығару кезінде қауіпсіздік шараларын сақтауды негіздеуден тұрады.

6. Атом қуатын пайдаланатын объектілердің жобалық құжаттамасында өнеркәсіптік қауіпсіздікті сақтау, кәсіби авариялық қызмет, номенклатура, жеке қорғаныс құралдарының, дәрі-дәрмектердің, радиометриялық және мөлшерлегіш аспаптардың авариялық қорының, дезактивациялау мен санитарлық тазалау құралдарының, радиациялық авария, тосын оқиға салдарын жою бойынша шұғыл жұмыстарды жүргізуге арналған қажетті аспаптар мен құрал-жабдықтардың көлемі мен сақтау орны туралы мәліметтер көрсетіледі.

7. Ақаулары немесе жобадан және осы Қағидалардың ауытқуы бар жаңа және реконструкцияланған атом қуатын пайдаланатын объектілерді іске қосуға жол берілмейді.

8. Сәулеленген адамдар үшін мынадай сәулелену деңгейлері белгіленеді:

1) мөлшердің негізгі шектері (бұдан әрі - МШ);

2) шектердің негізгі шегінен туындайтын монофакторлық әсердің рұқсат етілетін деңгейлері (бір радионуклид үшін, түсу жолдары немесе сыртқы сәулеленудің бір түрі): жылдық түсім шегі (бұдан әрі – ЖТШ), рұқсат етілген орташа жылдық көлемді белсенділік (бұдан әрі – РКБ), орташа жылдық үлестік белсенділік (бұдан әрі – РМБ)

3) бақыланатын деңгейлер (ағындардың мөлшері, деңгейі, белсенділігі, тығыздығы).

9. Персонал үшін тиімді мөлшері еңбек қызметі кезеңі ішінде (50 жыл) – 1000 мЗв аспайды.

10. Иондаушы сәулеленудің техногендік көздерін қалыпты пайдалану есебінен персоналдың жылдық тиімді сәулелену мөлшерінің шекті шамасы осы Қағидалардың 1-қосымшасында көрсетілген мөлшер шегінен аспауы тиіс.

11. Персонал үшін радонның еншілес изотоптарының мәндері (^{222}Rn и ^{220}Rn) – ^{218}Po (RaA); ^{214}Pb (RaB); ^{214}Bi (RaC); ^{212}Pb (ThB); ^{212}Bi (ThC) баламалы тепе-тең белсенділік бірліктерде мынаны құрайды:

ПГП: $0,10 \text{ PRaA} + 0,52 \text{ PRaB} + 0,38 \text{ PRaC} = 3,0 \text{ МБк}$ $0,91 \text{ PThB} + 0,09 \text{ PThC} = 0,68 \text{ МБк}$

ДОА: $0,10 \text{ ARaA} + 0,52 \text{ ARaB} + 0,38 \text{ ARaC} = 1200 \text{ Бк/м}^3$ $0,91 \text{ AThB} + 0,09 \text{ AThC} = 270 \text{ Бк/м}^3$ құрайды, мұнда Pi және Ai – тиісті радонның еншілес изотоптарының тыныс алу аймағындағы жылдық түсуі және

стояние в организации, где они образуются, или в специализированной организации по обращению с радиоактивными отходами, после чего направляются на захоронение.

88. В организациях, где образуется значительное количество жидких радиоактивных отходов (более 200 литров в день), предусматривается система канализации, в которую не допускается сбрасывать не-радиоактивные стоки.

89. Временное хранение радиоактивных отходов различных категорий в организации осуществляется в отдельном помещении, либо на выделенном участке, оборудованном в соответствии с требованиями, предъявляемыми к помещениям для работ II класса.

90. Срок временного хранения радиоактивных отходов не должен превышать одного месяца. В тех случаях, когда ежемесячное образование отходов не превышает 50 литров (килограмм), допускается продление срока временного хранения, но не более 6 месяцев по решению технического руководителя организаций.

91. Переработку радиоактивных отходов, долговременное хранение и захоронение производят организации, имеющие государственные лицензии на соответствующие виды деятельности.

92. Передача радиоактивных отходов из организации на переработку, длительное хранение или захоронение производится в специальной таре и оформляется актом.

93. Не допускается проводить прием на захоронение взрывоопасных, или самовоспламеняющихся твердых и жидких отходов. Они предварительно переводятся в неопасное состояние, в местах их образования.

94. Захоронение высокоактивных, среднеактивных и низкоактивных отходов осуществляется отдельно.

95. Выбор мест захоронения радиоактивных отходов производится с учетом гидрогеологических, геоморфологических, тектонических и сейсмических условий. При этом обеспечивается радиационная безопасность населения и окружающей среды, в течение всего срока изоляции отходов с учетом долговременного прогноза.

Параграф 6. Вывод из эксплуатации источников ионизирующего излучения

96. На радиационных установках I категории не позднее, чем за пять лет до назначенного срока окончания эксплуатации, разрабатывается проект вывода из эксплуатации всего объекта, или отдельной его части. Для радиационных установок II категории проект вывода из эксплуатации разрабатывается не позднее, чем за три года до окон-

щие основные вопросы:

1) организация сбора жидких и твердых отходов, непосредственно в местах их образования;

2) учет отходов и требования к их временному хранению;

3) маршруты транспортирования отходов внутри организаций;

4) дезактивация сборников-контейнеров, принадлежащих организаций, используемых для временного хранения радиоактивных отходов;

5) выдерживания и удаления радиоактивных отходов, содержащих короткоживущие радионуклиды;

6) подготовки отходов и отработавших источников к передаче на захоронение;

7) организации радиационного контроля при работах с радиоактивными отходами;

8) организации работ в случае возникновения аварии, инцидента.

В технологическом регламенте должны быть предусмотрены меры пожарной безопасности при сборе, хранении и транспортировании пожаро-взрывоопасных жидких и твердых радиоактивных отходов.

84. В организациях, где возможно образование радиоактивных отходов, не допускается проведение работ с источниками ионизирующего излучения, без наличия условий для сбора и временного хранения радиоактивных отходов.

85. Сбор радиоактивных отходов в организациях производится непосредственно в местах их образования, отдельно от обычных отходов с учетом:

1) классификации жидких и твердых радиоактивных отходов, указанной в приложении 3 к настоящим Правилам;

2) агрегатного состояния (твердые, жидкие);

3) физических и химических характеристик;

4) природы (органические и неорганические);

5) периода полураспада радионуклидов, находящихся в отходах (менее 5 суток, более 15 суток);

6) взрыво- и огнеопасности;

7) принятых методов переработки отходов.

86. Для сбора твердых радиоактивных отходов в организации устанавливаются контейнера. Места расположения контейнеров оснащаются защитными приспособлениями для снижения излучения за их пределами до допустимого уровня.

87. Жидкие радиоактивные отходы должны собираться в емкости. Они подлежат концентрированию и переводятся в затвердевшее со-

орташа жылдық көлемді белсенділігі.

12. Сәулелену көзін пайдаланумен кәсіптік оқудан өткен студенттер мен жасы 16-дан асқан оқушылар үшін жылдық мөлшерлер иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеумен айналысатын адамдар үшін белгіленген мәннен аспауы тиіс, бірақ жүріп-тұру немесе жұмыс орнын орналастыру шарты бойынша иондаушы сәуле әсері аумағында болады. Иондаушы сәулелену көздерінің әсер ету аясындағы жұмыс шарты бойынша тұрған осы адамдар персоналдың Б тобына жатады.

13. Жұмыс шарты бойынша иондаушы сәулеленудің техногендік көздерімен жұмыс жасаушыларға теңестірілген қызметкерлерге, персоналдың А тобына арналған талаптар басшылыққа алынады. Персоналдың А тобы үшін жеке дозиметрлерді пайдалану арқылы бақылау міндетті болып табылады. Сәулелену мөлшерінің шекті шамалары осы қағидалардың 1-қосымшасында көрсетілген.

14. Персоналдың сәулеленуін жұмыс сипаттамасына байланысты жеке бақылау:

1) тері қабаттары мен жеке қорғаныс құралдарының ластануын радиометриялық бақылауды;

2) радиоактивті заттардың ағзаға түсу сипатын, олардың өзгеруін және деңгейін жанама радиометрияның тура және/немесе жанама әдісін пайдалана отырып, бақылауды;

3) нейтрондардың ішкі бета-, гамма- және рентген сәулелену мөлшерін жеке дозиметрлермен немесе есептеу арқылы бақылауды қамтиды. Радиациялық бақылау нәтижелері бойынша персоналдағы баламалы мөлшердің мәні анықталады, ал қажет болған жағдайда жекелеген органдардың сәулеленуінің баламалы мәні анықталады.

15. Жүргізілетін жұмыстардың сипатына байланысты радиациялық жағдайды бақылау:

1) рентген, гамма және нейтронды сәулелену мөлшерінің қуаттылығын, жұмыс орындарында, аралас үй-жайларда, аймақ аумағында, санитарлы-қорғаныс аймағында иондаушы сәулелену бөліктерінің ағын тығыздығын өлшеуді;

2) жұмыс беттерінің, жабдықтардың, көлік құралдарының, жеке қорғаныс құралдарының, тері қабаттары мен персонал киімдерінің радиоактивті заттармен ластану деңгейін өлшеуді;

3) жұмыс үй-жайларындағы ауада газдар мен аэрозольдардың көлемді белсенділігін анықтауды;

4) радиоактивті заттардың шығарынды және жиналу белсенділігін өлшеуді немесе бағалауды;

5) санитарлық-қорғаныс аймағында қоршаған орта объектілерінің

радиоактивті ластану деңгейін анықтауды қамтиды.

16. Ұйымдағы ақпараттық стендтерде жұмыс орындарындағы иондаушы сәулелену деңгейі және сәулеленудің алынған жеке мөлшерінің деңгейі туралы мәліметтер үнемі ілінеді.

17. Иондаушы сәулелену көздерін алу сәтінде пайдаланушы аймақтың техникалық жетекшісі, олармен жұмыс істеуге рұқсат берілген персоналдың тізімін бекітеді, сәулелену көзін есепке алу мен сақтауды, радиоактивті қалдықтарды жинауды, сақтау мен тапсыруды ұйымдастыруды, радиациялық қауіпсіздікке өндірістік бақылауды қамтамасыз ететін адамдарды тағайындайды.

18. Ұйымға келіп түсетін барлық сәулелену көздері осы Қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес Иондаушы сәулелену көздерін есепке алудың кіріс-шығыс журналына тіркеледі.

19. Егер иондаушы сәулелену көздерінің ұйымдық иесі, уақытша сақтауға өткізген иондаушы сәулелену көздерін мезгілінде өндірістік қажеттілікке байланысты пайдаланатын болса, иондаушы сәулелену көздерін алу тек жазбаша өтінім негізінде жүргізіледі. Иондаушы сәулелену көздерін беру және қайтарып алу кіріс-шығыс журналында тіркеледі.

20. Кіріс-шығыс журналы ұзақ сақталады. Сәулелену көздерінің техникалық паспорттарының (сертификаттарының) және оларды пайдалану үшін берілген өтініш-сұранымдардың көшірмелері оларды тіркеуге және сақтауға жауапты адамда болады.

21. Жұмыста уақытша қолданылмайтын иондаушы сәулелену көздері, бөлінген орындарда немесе олардың сақталуын қамтамасыз ететін және оған бөтен адамдардың кіруін болдырмайтын жабдықталған қоймаларда сақталады.

22. Сақтау кезінде радиоактивті газдар, булар немесе аэрозольдар бөлуі мүмкін иондаушы сәулелену көздері пайда болған газдарды сору шкафтарында, бокстарда, камераларда тазалау сүзгілерімен желдеткіш жүйесінде бұра отырып, жанбайтын материалдан жасалған жабық ыдыстарда сақталады. Қойма тәулік бойы жұмыс істейтін сору желдеткішімен жабдықталады.

23. Иондаушы сәулелену көздерін сақтау орнынан жауапты қызметкер ұйымның техникалық басшысының жазба түрдегі рұқсатымен береді. Иондаушы сәулелену көздерін беру мен қайтару кіріс-шығыс журналында тіркеледі.

24. Сәулелену көздерімен жұмыс істеуге рұқсат берілген адамдар жұмыстан шыққан (ауысқан) жағдайда әкімшілік оған берілген барлық сәулелену көздерін акт бойынша қабылдап алады.

не допускается доступ посторонних лиц к источникам излучения и должна обеспечиваться сохранность источников. В целях обеспечения радиационной безопасности персонала необходимо:

- 1) не допускать направление излучения на людей;
- 2) удалять источники излучения от обслуживающего персонала на возможно большее расстояние;
- 3) ограничивать время пребывания людей вблизи источников излучения;
- 4) вывешивать знак радиационной опасности и предупредительные плакаты, которые отчетливо видны с расстояния не менее 3 метров.

78. На установке должно быть предусмотрено устройство для принудительного дистанционного перемещения источника излучения в положение хранения в случае отключения энергопитания установки, или в случае любой другой нештатной ситуации.

79. Установку, наладку, перезарядку источников излучения и техническое обслуживание радиоизотопных приборов (далее – РИП) допускается проводить допущенным к работам с источниками ионизирующего излучения специалистам организаций, или специализированных организаций.

80. При изготовлении, установке, наладке, испытании и эксплуатации РИП должны соблюдаться меры защиты, предусмотренные технологическим регламентом, утверждаемым техническим руководителем организации.

81. Извлечение источников излучения из блоков, если это не предусмотрено руководством по эксплуатации, не допускается. В тех случаях, когда руководством по эксплуатации предусмотрено их извлечение, необходимо пользоваться дистанционным инструментом, защитными экранами и другими приспособлениями.

82. В случаях разгерметизации закрытого источника ионизирующего излучения, основные защитные мероприятия направляются на предупреждение загрязнения производственной среды, оборудования, спецодежды, тела и рук персонала. Источник изымается из эксплуатации и отправляется на захоронение.

Параграф 5. Обращение с радиоактивными отходами

83. В организациях, где образуются радиоактивные отходы, разрабатываются технологические регламенты, утверждаемые техническим руководителем организации и предусматривающие порядок сбора, временного хранения и передачи на захоронение радиоактивных отходов. В технологических регламентах должны отражаться следующие

за активации устанавливается в зависимости от конкретного вида производства.

70. В помещениях, где ведутся работы с радиоактивными веществами в открытом виде, не допускается:

1) пребывание должностных лиц и персонала без необходимых средств индивидуальной защиты;

2) прием пищи, курение, пользование косметическими принадлежностями;

3) хранение пищевых продуктов, личных вещей, не имеющих отношения к работе.

Параграф 4. Требования к работе с закрытыми источниками ионизирующего излучения

71. Герметичность закрытых источников излучения должна проверяться в порядке и в сроки, установленные руководством изготовителя по их эксплуатации.

72. Использование закрытых источников излучения в случае нарушения их герметичности, а также по истечении установленного срока эксплуатации – не допускается.

73. Устройства, в которые помещены закрытые источники излучения и устройства к механическим, химическим, температурным и другим воздействиям, оборудуются знаками радиационной опасности.

74. В нерабочем положении закрытые источники излучения должны находиться в защитных устройствах.

75. Устройства для хранения закрытых источников ионизирующего излучения (ниши, колодцы, сейфы) должны быть сконструированы так, чтобы при закладке или извлечении отдельных источников излучения персонал не подвергался облучению от остальных источников излучения. Дверцы секций и упаковки с радиоактивными веществами (контейнеры) должны легко открываться и иметь отчетливую маркировку с указанием наименования радионуклида и его активности. Лицо, ответственное за учет и хранение источников ионизирующего излучения, должно иметь карту-схему их размещения в хранилище. Стекланные емкости, содержащие радиоактивные жидкости, помещаются в металлические или пластмассовые упаковки.

76. Помещения, где проводятся работы на стационарных установках с закрытыми источниками излучения, оборудуются системами блокировки и сигнализации о положении источника (блока источников).

77. При использовании приборов с закрытыми источниками излучения, вне помещений или в общих производственных помещениях

25. Жыл сайын ұйым басшысының бұйрығымен иондаушы сәулелену көздерін қайта түгендеу бойынша, оларды есепке алудың дұрыстығын тексеру бойынша комиссия құрылады.

26. Иондаушы және радиоактивті сәулелену көздерімен жұмыс істейтін персонал жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етіледі.

27. Белгіленген деңгейден жоғары мөлшерде ластанған арнайы киім мен іш киім дезактивациялау үшін жууға жіберіледі.

28. Иондаушы сәулелену көздері бар жабдықтар, контейнерлер, қаттама қораптар, аппараттар, жылжымалы қондырғылар, көлік құралдары радиациялық қауіптілік белгісімен таңбаланады.

29. Иондаушы сәулелену көздерін пайдалануға беруші персонал технологиялық регламентті, жабдықтың жұмыс істеу тәртібін сақтайды, оны таза ұстайды, жабдықтың техникалық жағдайын қадағалайды, оның жұмысындағы ақауларды уақтылы анықтап, түзетеді. Техникалық пайдаланудың барлық ақаулары, табылған және жөнделген ақаулар, қолданыстағы жабдықтың ақаулары ауысым журналына тіркеледі. Техникалық құрылғылардың конструкцияларына өзгерістер енгізу тек әзірлеуші-ұйымның және дайындаушының келісімі бойынша рұқсат етіледі.

30. Радиоактивті материалдар пайдаланылатын жабдықтың жалпы құрастырылуы мен орналасуы қызмет көрсету мен жөндеу жұмыстарын жүргізудің ыңғайлылығын қамтамасыз етеді.

31. Радиоактивті материалдар пайдаланылатын жабдыққа орнатылған бақылау-өлшеу аспаптарының пломбысы немесе тексеру таңбасы болады. Аспаптар оларды пайдалану бойынша басшылық көздеген мерзімде, сонымен қатар көрсеткіш дұрыстығына күмән туған кездерде тексеріледі. Манометрлер, салмақ көрсету индикаторлары және басқа да бақылау-өлшеу аспаптары олардың көрсеткіштері қызмет көрсетуші персоналға анық көрінетіндей етіп орналастырылады.

32. Радиоактивті заттар қолданылатын жабдықтардың жай-күйіне үнемі ұйымдағы өндірістік бақылауға жауапты адам бекітілген кесте бойынша тоқсанына бір реттен кем емес бақылау жүргізіп тұруы қажет. Бақылау нәтижесі қондырғыларды қарау журналына жазылады.

33. Радиоактивті материалдар пайдаланылатын жабдықтарды жөндеу, жоспарлы-ескерту жөндеу кестесіне, жұмыстарды ұйымдастыру жоспарына және технологиялық регламентке сәйкес жүргізіледі.

34. Жұмыс көлімі мен сипатына байланысты радиациялық

қауіпсіздікке өндірістік бақылауды арнайы дайындықтан өткен, радиациялық қауіпсіздікке жауапты қызмет немесе адам жүзеге асырады.

2-параграф. Жылыту, желдету және ауаны ылғандандыру жүйелеріне қойылатын талаптар

35. Ашық иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде персоналдың сыртқы және ішкі сәулеленуден қорғануы қамтамасыз етіледі, ауа мен жұмыс үй-жайларының, персоналдың тері қабаттарының, олардың киімдерінің, объекті аумағының ластануы шектеледі.

36. Ашық түрдегі иондаушы сәулелену көздерімен жұмыстар жүргізілетін үй-жайларда, жұмыс орындары мен атмосфералық ауаны радиактивті ластанудан қорғауды қамтамасыз ететін желдеткіш және ауа тазалау құрылғылары қарастырылады.

37. Басқару бекеттерін, краншының жұмыс орнын және басқа да оқшауланған үй-жайларды қоса алғанда, өндірістік ғимараттардағы, үй-жайлар мен құрылыстардағы жылу беру, ауаны желдету және ылғалдандыру жүйелері тұрақты және тұрақты емес жұмыс орындарында жұмыс істеу кезіндегі ауаның нормативтік көрсеткіштерінің температурасы, ылғалдылығы, ауаның қозғалу жылдамдығы, ауадағы зиянды заттардың құрамы, иондалуы сияқты көрсеткіштерді қамтамасыз ету қажеттілігін есепке ала отырып, жабдықталады.

38. Жұмыс орнының ауасын табиғи түрде тазалау, ондағы ауаның микроклиматикалық көрсеткіштерін қамтамасыз ете алмаған жағдайда және табиғи желдету мүмкін емес жұмыс орындары мен аумақтарда механикалық желдету құрылғылары қарастырылады. Ауа ағынын немесе шығаруды ішінара пайдалана отырып, механикалық аралас желдетуді пайдалану рұқсат етіледі.

39. Желдеткіш жүйелерімен сорылған ауа атмосфераға шығарылар алдында қолданыстағы санитарлық-эпидемиологиялық талаптарға сай тазалаудан өтуі тиіс.

40. Желдеткіш құрылғылар орнатылып болғаннан кейін реттеліп, тиімділікке саналып және ұйым басшысының бұйрығымен бекітілген комиссия құрамымен қабылданып, тиісті құжаттары рәсімделеді. Жобалық құжаттарға сәйкес келмейтін және ақаулары бар желдеткіш құрылғылары пайдалануға қабылдануына жол берілмейді.

41. Желдеткіш құрылғыларын қауіпсіз пайдаланылуын қамтамасыз ету үшін ұйым басшылығы арнайы бұйрықпен, желдеткіш құрылғыларының қалыпты жағдайына және қауіпсіз пайдаланылуына жауапты адамды тағайындауы керек.

менного пребывания персонала. В составе этих помещений предусматривается санитарный пропускник или санитарный шлюз. Помещения для работ II класса должны оборудоваться вытяжными шкафами или боксами.

62. Работы III класса должны проводиться в отдельных помещениях, соответствующих требованиям, предъявляемым к химическим лабораториям. В составе этих помещений предусматривается устройство приточно-вытяжной вентиляции и душевой. Работы, связанные с возможностью радиоактивного загрязнения воздуха, должны проводиться в вытяжных шкафах.

63. Санитарный пропускник должен оборудоваться: душевыми, гардеробными личной одежды, гардеробными специальной одежды, помещениями для хранения средств индивидуальной защиты, пунктом радиометрического контроля кожных покровов и спецодежды, кладовой грязной спецодежды, кладовой чистой спецодежды, туалетными комнатами.

64. Планировка санитарного пропускника должна обеспечивать раздельное прохождение персонала в рабочие помещения и в обратном направлении по разным маршрутам.

65. При работах с открытыми источниками ионизирующего излучения должны использоваться системы автоматизации и дистанционного управления, экранирование источников излучения и сокращение времени рабочих операций.

66. На дверях каждого помещения указывается его назначение, класс проводимых работ и размещается знак радиационной опасности.

67. Оборудование, инструменты и мебель закрепляются за помещениями каждого класса (зоны) и соответственно маркируются. Передача их из помещений одного класса (зоны) в другие не допускается; в исключительных случаях она допускается после радиационного контроля с обязательной заменой маркировки.

68. Полы и стены помещений для работ II класса и 3-й зоны I класса, потолки в 1-й и 2-й зонах I класса покрываются слабосорбирующими материалами, стойкими к моющим средствам. Помещения, относящиеся к разным зонам и классам, должны быть окрашены в разные цвета. Края покрытий полов должны быть приподняты и заделываться к стенам. При наличии трапов полы должны иметь уклоны. Полотна дверей и переплеты окон должны иметь простейшие профили.

69. При работах с источниками ионизирующего излучения должен предусматриваться комплекс мероприятий по дезактивации производственных помещений и оборудования. Периодичность проведения де-

щего излучения должны соответствовать классу работ с открытыми источниками излучения, указанному в приложении 3 к настоящим Правилам.

57. Работы I класса проводят в отдельном здании или изолированной части здания с отдельным входом через санитарный пропускник. Рабочие помещения оборудуют боксами, камерами, каньонами или другим герметичным оборудованием. Помещения разделяются на три зоны:

1) первая зона – необслуживаемые помещения, где размещают технологическое оборудование и коммуникации, являющиеся основными источниками излучения и радиоактивного загрязнения. Пребывание персонала в необслуживаемых помещениях при работающем технологическом оборудовании не допускается;

2) вторая зона – периодически обслуживаемые помещения, предназначенные для ремонта оборудования и других работ, связанных с вскрытием технологического оборудования, размещением узлов загрузки и выгрузки радиоактивных материалов, временного хранения сырья, готовой продукции и радиоактивных отходов;

3) третья зона – помещения постоянного пребывания персонала в течение всей смены (операторские, пульта управления);

4) для исключения распространения радиоактивного загрязнения между зонами оборудуются санитарные шлюзы;

5) при работах I класса в зависимости от назначения радиационного объекта и эффективности применяемых барьеров допускается двухзональная планировка рабочих помещений.

58. В помещениях для работ I и II классов управление общими системами отопления, газоснабжения, сжатого воздуха, водопровода и групповые электрические щитки должны быть вынесены из рабочих помещений.

59. Для снижения уровней внешнего облучения персонала от открытых источников излучения используются системы автоматизации и дистанционного управления, экранирование источников излучения и сокращение времени рабочих операций.

60. Работы II класса проводятся в помещениях, скомпонованных в отдельной части здания изолированно от других помещений. При проведении в одной организации работ II и III классов, связанных единой технологией, допускается выделить общий блок помещений, оборудованных в соответствии с требованиями, предъявляемыми к работам II класса.

61. При планировке выделяются помещения постоянного и вре-

42. Барлық желдеткіш құрылғыларына паспорттар, жөндеу карталары және пайдалануға беру журналы толтырылады.

43. Технологиялық жабдықтар жұмыс істеп тұрған кезде, барлық негізгі ішке сору-сыртқа шығару желдеткіш құрылғылары үздіксіз жұмыс істеп тұруы тиіс.

44. Жұмыс кезінде бойынан қауіпті және зиянды заттар шығып тұратын технологиялық жабдықтардың, сол қауіпті және зиянды заттарды соратын желдеткішінің ақауы болса, онда ондай технологиялық жабдықтың жұмыс істеуіне жол берілмейді. Желдеткіш құрылғылары тоқтап қалса немесе ғимараттағы жұмыс орнының ауасында зиянды заттардың концентрациясы гигиеналық талаптардан жоғары болса, онда жұмыс тоқтатылып, адамдар тез арада сыртқа таза ауаға шығарылады.

45. Желдеткіш құрылғылары технологиялық жабдықтардан бұрын іске қосылады және жабдықтарды тоқтатқаннан кейін арада өндіріс ауасында зиянды немесе қауіпті заттардың шекті рұқсат етілген концентрациясының жоғары мөлшері қалмайтындай уақыт өткеннен кейін өшіріледі.

46. Жарылыс қауіпі немесе қауіптілігі I сыныпты зиянды заттарды өндіретін, сақтайтын немесе әкелінуі мүмкін өндірістік ғимараттардың ауасы, автоматтық сәулелі жарық белгісін немесе дыбыстық белгі беретін құрылғысы бар газ анықтағыш аспаптардың көмегімен ұдайы бақыланып тұрады, және бір мезгілде ауада жарылыс қауіпті газдардың немесе тез тұтанатын сұйықтықтардың буларының олардың тұтану шегінің төменгі концентрациясының 20 пайызынан аспайтын мөлшері, ал зиянды жарылыс қауіпті газдардың, булар мен дымқыл ауалардың құрамы олардың шекті рұқсат етілген мөлшеріне жақындаған көлемі пайда болғанда іске қосылатын авариялық желдеткіш орнатылады. Жарылыс қауіпті өндіріс ғимараттарында орнатылған желдеткіш қондырғылары жарылыстан қорғалған түрінде болуы керек.

47. Желдеткіш қондырғыларының тартпаларын мен жабу қақпақтарын, ауа кіретін немесе шығатын тесіктерді (арналарды), сондай-ақ желдеткіштерді, желдеткіш қондырғыларға қызмет көрсетпейтін персоналдың өшіруіне немесе іске қосуына жол берілмеуі қажет.

48. Зиянды булар мен газдардың арнайы шығатын орындары тұмшаланып (қатталып) және жұмыскерлер жеке қорғаныс құралдарымен қамтамасыз етіледі.

49. Желдеткіш қондырғылар олардағы ауа ағынының жылдамдығын, қысымын және температурасын бақылау үшін құрылғылармен

(қақпақшалар, келте құбыршалар) және ауа ағынының көлемін реттеуге арналған құрылғылармен жабдықталуы тиіс.

50. Металдардан жасалған барлық ауа сорғыш құбырлар мен желдеткіш желілерінің (соратын және сыртқа шығаратын) құрылғылары жерге қысқа тұйықталуы тиіс.

51. Желдеткіш желілерінің ауа сорғыш құбырлары мен олардың бір-бірімен жалғасқан жерлері құрамында қауіпті және зиянды қоспалары бар ауаның сырттан сорылатын таза ауамен араласып кетуіне жол берілмейтіндей болуы қажет.

52. Желдеткіш құрылғыларының ауа сорғыш желілерінің сырттан ауа алатын құрылғылары үй-жайдың кез келген сәтінде таза ауаға қауіпті және зиянды заттардың қосылуын болдырмауы қажет.

53. Бір ғимарат ішінде немесе қатар орналасқан ғимараттардағы өндіріс орындарынан әр түрлі сыныптағы улы зиянды заттарды біріктіріп, ауаға сорылуы кезінде, ішке кіретін ауадан сыртқа шығатын ауаның көлемінің басымдылығы қарастырылады.

54. Су құбырларының, жылу желілерінің және шаруашылық-тұрмыстық кәріздік желілерінің құрылымдарына қойылатын талаптар, құрылыстық нормалармен және қағидаларымен реттеледі.

55. Жойылатын ластанған ауа атмосфераға шығарынды алдында тазаланады. Бұл ауаны тазалағанға дейін араластыруға жол берілмейді. Ауаны ішкі ортаға тазаламай жіберуге, егер оның жылдық шығарынды ұйымға белгіленген шығарынды мәнінен аспаса рұқсат беріледі. Бұл ретте персоналдың ішкі және сыртқы сәулеленуі белгіленген квотадан аспайды.

3-параграф. Ашық иондаушы сәулелену көздерімен жүргізілетін жұмыстарға қойылатын талаптар

56. Ашық иондаушы сәулелену көздерімен жүргізілетін жұмыстарға арналған өндірістік үй-жайлар, осы Қағидалардың 3-қосымшасында келтірілген ашық сәулелену көздерімен жүргізілетін жұмыстар сыныбына сәйкес болуы тиіс.

57. I сыныптық жұмыстар жеке ғимаратта немесе тек санитарлық өткізу бекеті арқылы жеке кіретін орны бар, ғимараттың оқшауланған бөлігінде жүргізіледі. Жұмыс орындары бокстармен, камералармен немесе басқа тұмшаланған жабдықтармен жабдықталған. Жұмыс бөлмелері үш аумаққа бөлінген:

1) бірінші аумақ – сәулелену мен радиоактивті ластанудың негізгі көздері болып табылатын технологиялық жабдықтар мен коммуникациялық құрылғылар орналастырылған, қызмет көрсетілмейтін жұмыс бөлмелері. Қызмет көрсетілмейтін жұмыс

жөнінде их концентрации к предельно допустимым нормам. Во взрывопожароопасных помещениях вентиляционные установки должны быть исполнены во взрывозащитном исполнении.

47. Не допускается закрывать вентиляционные задвижки и шиберы, приточные и вытяжные отверстия (каналы), а также останавливать и включать вентиляторы лицам, не обслуживающим вентиляционные установки.

48. Места организованного выделения вредных паров и газов должны иметь местные укрытия (кожухи) и обеспечиваться средствами индивидуальной защиты работающих.

49. Вентиляционные установки должны быть оборудованы приспособлениями (лючки, штуцера) для контроля и измерения скорости, давления и температуры воздуха в воздуховодах и устройства для регулирования объемов перемещаемого воздуха.

50. Все металлические воздуховоды и оборудование вентиляционных систем (приточных и вытяжных) необходимо заземлять.

51. Воздуховоды систем вентиляции, места соединений их участков друг с другом и с вентиляторами должны быть герметичны, исключать поступление воздуха, содержащего опасные и вредные вещества в систему приточной вентиляции.

52. Устройство воздухозабора для приточных систем вентиляции должно исключать попадание опасных и вредных веществ во всех режимах работы производства.

53. При объединении в одном здании производств или смежных помещений с выделением вредных веществ различных классов опасности для помещений с содержанием наиболее токсичных вредных веществ должно предусматриваться преобладание вытяжки над организованным притоком.

54. Требования к устройству водопровода, отопления и хозяйственно-бытовой канализации регламентируются нормативными документами в области архитектуры, градостроительства и строительства.

55. Удаляемый загрязненный воздух перед выбросом в атмосферу очищается. Исключается разбавление этого воздуха до его очистки. Допускается удалять воздух во внешнюю среду без очистки, если его суммарный выброс за год не превысит установленного для организации допустимого значения выброса. При этом уровни внешнего и внутреннего облучения персонала не превышают установленных квот.

Параграф 3. Требования к работе с открытыми источниками ионизирующего излучения

56. Помещения для работ с открытыми источниками ионизирующего

39. Воздух, удаляемый вентиляционными системами, содержащий вредные и опасные вещества, перед выбросом в атмосферу подлежит очистке в соответствии с санитарно-эпидемиологическими требованиями.

40. Вентиляционные установки после окончания монтажа должны быть отрегулированы, испытаны на эффективность и приняты в эксплуатацию комиссией, назначенной руководителем организации, с оформлением соответствующей документации. Не допускается приемка в эксплуатацию вентиляционных установок при наличии недоделок и отступлений от проекта.

41. Для обеспечения безопасной эксплуатации вентиляционных установок руководство организации должно назначить приказом лицо, ответственное за исправное состояние и безопасную эксплуатацию вентиляционных установок.

42. На все вентиляционные установки должны быть заведены паспорта, ремонтные карты и журналы эксплуатации.

43. Во время работы технологического оборудования все основные приточно-вытяжные вентиляционные установки должны работать непрерывно.

44. При неисправных системах вентиляции эксплуатация технологического оборудования, работа которого сопровождается выделением опасных и вредных веществ не допускается. При остановке вентиляционной установки или повышении концентрации вредных веществ выше гигиенических нормативов работа в помещении должна быть немедленно приостановлена и люди выведены из помещения.

45. Вентиляционные системы должны включаться до пуска технологического оборудования, а отключаться после его остановки с выдержкой времени, исключающей возможность создания в воздухе концентрации вредных или опасных веществ, превышающих их предельно- допустимые концентрации.

46. В помещениях, в которых осуществляется производство, хранение или возможно появление взрывоопасных, а также вредных веществ I класса опасности, должен осуществляться непрерывный контроль за состоянием воздушной среды с помощью автоматических газоанализаторов с устройством световой и звуковой сигнализации и одновременным включением аварийной вентиляции, срабатывающей при появлении в воздухе концентрации взрывоопасных газов или паров легковоспламеняющихся жидкостей, не превышающей 20 % нижнего концентрационного предела воспламенения, а для вредных взрывоопасных газов, вредных газов, паров и аэрозолей – при прибли-

блелеріне технологиялық жабдықтар жұмыс істеп тұрған кезінде персоналдың кіруіне рұқсат берілмейді;

2) екінші аумақ – жабдықтарды жөндеуге, технологиялық жабдықты ашумен байланысты басқа да жұмыстарға, радиоактивті материалдарды тиеу мен түсіру түйіндерін орналастыруға, шикізаты, дайын өнім мен радиоактивті қалдықтарды уақытша сақтауға арналған кезеңді қызмет көрсетілетін аймақ;

3) үшінші аумақ – бүкіл ауысым бойы өндірістік жұмыскерлер тұрақты болатын аумақ (операторлардың жұмыс орны, басқару бекеттері).

4) радиоактивті ластанудың аумақтар арасында таралуын болдырмау үшін, олардың аралары санитарлық шлюздермен жабдықталады.

5) радиациялық объектінің тағайындалуына және қолданылатын окшаулағыштардың тиімділігіне байланысты I сыныпты жұмыстарды атқару кезінде жұмыс үй-жайларының жұмыс бөлмелерін екі аумақты етіп жоспарлауға рұқсат етіледі.

58. Үй-жайлардағы I және II сыныпты жұмыстар үшін жылу, газбен жабдықтау, сығылған ауа, су құбыры жүйелерінің жұмысын басқару қалқандары және топталған электрлік қалқандар жұмыс үй-жайларының сыртына шығарылуы тиіс.

59. Сәулеленудің ашық көздерінің персоналға тигізетін әсерін азайту үшін өндірісті басқарудың автоматтандырылған және қашықтықтан басқару жүйелерін, сәуле шашу көздерін окшаулау және жұмыс үдерістерінің уақытын азайту сияқты шараларды қарастыру қажет.

60. II сыныпты жұмыстар үй-жайдың жеке бөлігіне жиынтықталған, басқа үй-жайларда окшауланған жұмыс бөлмелерінде жүргізіледі. Бір ұйымда бірыңғай технологиямен байланысты II және III сынып жұмыстарды жүргізген кезде II сыныпқа қойылатын талаптарға сәйкес жабдықталған үй-жайлардың жалпы блогын бөлуге рұқсат беріледі.

61. Жоспарлау кезінде персоналдың тұрақты және уақытша болуына арнайы үй-жай бөлінеді. Бұл бөлмелердің құрамында санитарлық өткізу бекеті немесе санитарлық шлюз де қарастырылады. II сынып жұмыстарына арналған үй-жайларда сору жүйелері немесе бокстар қарастырылады.

62. III сыныпты жұмыстар химиялық зертханаларға қойылатын талаптарға сәйкес келетін жекелеген үй-жайларда жүргізіледі. Бұл жұмыс орындарының құрамында сору-тарту желдеткіші құрылғысы мен жуыну бөлмесі көзделеді. Ауаның радиоактивті ластануымен байланысты жұмыстар сору шкафтарында жүргізіледі.

63. Санитарлық өткізу бекетінің: жуынатын бөлме, үй киімін

шешетін орын, арнайы киімді шешетін орын, жеке қорғаныс құралдарын сақтау орны, жұмыскерлердің ашық тері қабаттары мен арнайы киімдерін радиометриялық бақылау орны, ластанған киімді сақтау қоймасы, таза киімді сақтау қоймасы, әжетхана бөлмелері болады.

64. Санитарлық өткізу бекетінің ғимараттық жоспарында персоналдың жұмыс үй-жайларында және кері бағытта әр түрлі жолмен өтуі қамтамасыз етіледі.

65. Ашық иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс атқару кезінде автоматтандыру және қашықтан басқару, сәулелену көздерін экрандау мен жұмыс операциялары уақытын қысқарту жүйелері пайдаланылады.

66. Әрбір үй-жайдың есігінде оның тағайындалуы, жүргізілетін жұмыстар сыныбы және радиациялық қауіптілік белгісі көрсетіледі.

67. Жабдықтар, аспаптар мен мебельдер әр сынып (аумақ) өндірістік үй-жайларына бекітіледі және сәйкесінше таңбаланады. Оларды бір сынып (аумақ) орнынан екіншісіне беруге рұқсат етілмейді, кейбір жағдайларда радиациялық бақылаудан кейін, таңбасын міндетті ауыстырумен ғана рұқсат беріледі.

68. II сынып және I сыныптың 3-аймағы жұмыстарына арналған өндірістік үй-жайлардың қабырғалары мен едендері, I сыныптың I және 2-аймақтарының төбелері нашар өткізгіш, жуу құралдарына төзімді материалдармен жабылады. Әр түрлі аумақ пен сыныпқа жататын өндірістік ғимараттар әр түрлі бояумен боялады. Едендер жабынының шеті көтеріледі және қабырғамен бастырылып жабылады. Траптар болған кезде едендердің еңкісі болады. Есіктер ені мен терезе жақтауларының қарапайым материалдардан жасалады.

69. Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде өндірістік ғимараттар мен жабдықтарды дезактивациялау бойынша шаралар кешені қарастырылады. Дезактивация жүргізудің кезеңділігі үй-жайдың нақты түріне байланысты белгіленеді.

70. Ашық түрдегі радиоактивті заттармен жұмыстар жүргізілетін үй-жайларда мынадай іс-қимылдарға:

1) лауазымды қызметкерлердің және персоналдың тиісті жеке қорғаныс құралынсыз жүріп-тұруына;

2) ас ішуге, темекі шегуге, косметикалық заттарды пайдалануға;

3) тамақ өнімдерін, темекі өнімдерін, үй-киімін, косметикалық заттарды және жұмысқа қатысы жоқ басқа да заттарды сақтауға рұқсат берілмейді.

4-параграф. Жабық түрдегі иондаушы сәулелену көздеріне

32. За состоянием оборудования, где используются радиоактивные материалы, должен быть установлен постоянный контроль лицом, ответственным за производственный контроль в организации по утвержденному графику – не реже одного раза в квартал. Результаты осмотра заносятся в журнал осмотра оборудования.

33. Ремонт оборудования, где используются радиоактивные материалы, должен производиться в соответствии с графиками планово-предупредительных ремонтов, по планам организации работ и технологическим регламентам.

34. В зависимости от объема и характера работ, производственный контроль за радиационной безопасностью должен осуществляться службой или лицом, ответственным за радиационную безопасность, прошедшим специальную подготовку.

Параграф 2. Требования к системам отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха

35. При работах с открытыми источниками ионизирующего излучения обеспечивается защита персонала от внутреннего и внешнего облучения, ограничивается загрязнение воздуха и поверхностей рабочих помещений, кожных покровов, одежды персонала, территории объекта.

36. В помещениях, где ведутся работы с открытыми источниками ионизирующего излучения, должны устанавливаться вентиляционные и воздухоочистные устройства, обеспечивающие защиту воздуха рабочих помещений и атмосферного воздуха от радиоактивного загрязнения.

37. Системы отопления, вентиляции и кондиционирования воздуха в производственных зданиях, помещениях и сооружениях, включая помещения пультов управления, кабин крановщиков и другие изолированные помещения, оборудуются с учетом необходимости обеспечения в рабочей зоне постоянных и непостоянных рабочих мест во время трудовой деятельности нормативных параметров воздушной среды по показателям температуры, влажности, скорости движения воздуха, содержания вредных веществ, ионизации.

38. Механическая вентиляция предусматривается для помещений и отдельных участков, в которых нормируемые микроклиматические параметры и содержание вредных веществ в воздухе рабочей зоны не обеспечиваются естественной вентиляцией, а также для помещений и зон без естественного проветривания. Допускается использование совмещенной вентиляции – механической с частичным использованием притока или удаления воздуха.

сах, камерах, с очистными фильтрами на вентиляционных системах. В хранилищах устанавливается круглосуточно работающая вытяжная вентиляция.

23. Источники ионизирующего излучения выдаются ответственным лицом из мест хранения по требованиям, с письменного разрешения технического руководителя организации. Выдача и возврат источников излучения регистрируется в приходно-расходном журнале.

24. В случае увольнения (перевода) лиц, допущенных к работам с источниками излучения, администрация принимает по акту все числящиеся за ними источники излучения.

25. Ежегодно приказом руководителя организации создается комиссия по инвентаризации источников ионизирующего излучения, по проверке правильности ведения их учета.

26. Персонал, работающий с источниками ионизирующего излучения, должен быть обеспечен средствами индивидуальной защиты.

27. Загрязненная специальная одежда и белье направляются в прачечные для дезактивации.

28. Оборудование, контейнера, упаковки, аппараты, передвижные установки, транспортные средства, содержащие источники ионизирующего излучения, маркируются знаками радиационной опасности.

29. Эксплуатационный персонал должен соблюдать технологический регламент, режим работы оборудования, содержать его в чистоте, следить за техническим состоянием оборудования, своевременно выявлять и устранять неисправности в его работе. Все нарушения технической эксплуатации, обнаруженные и устраненные неисправности, дефекты действующего оборудования фиксируются в сменном журнале. Внесение изменений в конструкцию технического устройства допускается только по согласованию с организацией-разработчиком и изготовителем.

30. Общая компоновка и расположение оборудования, где используются радиоактивные материалы, должна обеспечивать удобство обслуживания и проведения ремонтных работ.

31. Контрольно-измерительные приборы, установленные на оборудовании, где используются радиоактивные материалы, должны иметь пломбу или клеймо поверки. Приборы поверяются в сроки, предусмотренные руководством по их эксплуатации, каждый раз, когда возникает сомнение в правильности показаний. Манометры, индикаторы массы и другие контрольно-измерительные приборы устанавливаются так, чтобы их показания были отчетливо видны обслуживающему персоналу.

қатысты жұмыстарға қойылатын талаптар

71. Жабық иондаушы сәулелену көздерінің берік тұмшалануы оларды пайдалану бойынша дайындаушы нұсқаулығында көрсетілген тәртіпте және мерзімде тексеріледі.

72. Жабық иондаушы сәулелену көздерін олардың герметикалығы бұзылған жағдайда, пайдаланудың белгіленген мерзімі өткеннен кейін рұқсат берілмейді.

73. Жабық иондаушы сәулелену көздері орналасқан құрылғы механикалық, химиялық, температуралық және басқа әсерлерге төзімді және радиациялық қауіпсіздік белгісі болады.

74. Жұмысқа пайдаланылмайтын кездерінде, жабық сәулелену көздері қорғаныс құрылғыларында сақталады.

75. Жабық иондаушы сәулелену көздерін сақтауға арналған құрылғылар (куыстар, құдықтар, сейфтер) сәулеленудің жекелеген көздерін салу немесе алу кезінде персонал басқа сәулелену көздерінен сәулеленуге ұшырамайтындай борлуы керек. Радиоактивті заттары (контейнерлері) бар орамдар мен секциялар есіктері жылдам ашылады және радионуклидтің атауы мен оның белсенділігін көрсеткен анық таңбасы болады. Иондаушы сәулелену көздерін есепке алу мен тіркеуді қамтамасыз ететін жауапты жұмыскердің қолында оларды қоймада орналастырудың карта-сызбасы болады. Ішінде радиоактивтік сұйықтықтары бар шыны ыдыстар, металл немесе пластмасса қорапшаларға салынады.

76. Жабық сәулелену көздері бар стационарлық қондырғыларда жұмыс жүргізілетін өндірістік ғимарат сәулелену көзінің (көз блогы) жағдайы туралы бұғаттау және дабылдық дыбыс беру жүйелерімен жабдықталады.

77. Үй-жайлардан тыс немесе жалпы өндірістік үй-жайларда жабық сәулелену көздері бар аспаптарды пайдалану кезінде, сәулелену көзіне бөтен адамдардың енуі болдырылмайды және көздің сақталуы қамтамасыз етіледі. Персоналдың радиациялық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында:

1) сәулеленуді адамдар жоқ жаққа бағыттау;

2) сәулелену көзін қызмет көрсетуші персоналдан барынша мүмкін алыс жаққа шығару;

3) адамдардың сәулелену көзіне жақын болу уақытын шектеу;

4) 3 метр қашықтықтан анық көрінетін радиациялық қауіпсіздік белгісі мен ескерту тақтайшаларын ілу.

78. Қондырғыда сәулелену көзін сақтау қалпында қондырғының электр қуатынан ажыратылған жағдайда немесе басқа кез келген оқыс

окиға жағдайында, мәжбүрлі қашықтан ауыстыруға арналған құрылғы көзделеді.

79. Сәулелену көзін орнату, жөндеу, қайта зарядтауға және радиоизотопты аспаптарға (бұдан әрі - РИА) техникалық қызмет көрсетуге ұйым мамандары немесе мамандандырылған ұйым жүргізуге рұқсат беріледі. Бұл ретте РИА орнату, жөндеу, қайта зарядтау бойынша жұмыстарды орындаушы тұлғаның иондаушы сәулелену көздерімен жұмысқа рұқсаты болуы тиіс.

80. РИА дайындау, орнату, жөндеу, сынау және пайдалану кезінде технологиялық регламентпен көзделген қорғаныс шаралары сақталады.

81. Егер бұл пайдалану бойынша нұсқаулықпен көзделмеген болса, сәулелену көздерін блоктан шығаруға рұқсат берілмейді. Егер пайдалану бойынша нұсқаулықпен сәулелену көздерін блоктан шығару қарастырылған болса, онда қашықтан басқару аспабын, қорғаныс экрандарын және басқа да жабдықтарды пайдалану қажет.

82. Жабық түрдегі иондаушы сәулелену көзінің ақауы пайда болып, тұмшалануы бұзылса, онда ең алдымен негізгі қорғаныс шаралары өндірістік ортаның, жабдықтардың, арнайы киімнің, дене мен жұмыскерлер қолының ластануын алдын алуға бағытталады. Сәулелену көзі пайдаланудан шығарылып және көмілуге жіберіледі.

5-параграф. Радиоактивтік қалдықтармен жұмыс істеу

83. Ұйымдарда, радиоактивті қалдықтар пайда болғанда, ұйымның техникалық басшысымен бекітілетін радиоактивті қалдықты жинауды, уақытша сақтауды және оларды көму тәртібін қарастыратын технологиялық регламент әзірленеді.

Технологиялық регламентте мынадай негізгі мәселелер қарастырылады:

1) сұйық және қатты қалдықтарды тікелей олар пайда болатын орындарда жинауды ұйымдастыру;

2) қалдықтарды есепке алу тәртібі және оларды уақытша сақтау талаптары;

3) қалдықтарды ұйым ішінде тасымалдау тәртібі мен бағыттары;

4) ұйымның радиоактивті қалдықтарды уақытша сақтау үшін пайдаланатын жинағыш-контейнерлерді дезактивациялау тәртібі;

5) қысқа мерзімді радионуклидтері бар радиоактивті қалдықтарды ұстау мен жою тәртібі;

6) қалдықтар мен пайдалану мерзімі көздерді көмуге беруді дайындау тәртібі;

7) радиоактивті қалдықтармен жұмыс кезінде радиациялық

ции, в санитарно-защитной зоне;

2) измерение уровней загрязнения радиоактивными веществами рабочих поверхностей, оборудования, транспортных средств, средств индивидуальной защиты, кожных покровов и одежды персонала;

3) определение объемной активности газов и аэрозолей в воздухе рабочих помещений;

4) измерение, или оценку активности выбросов и сбросов радиоактивных веществ;

5) определение уровней радиоактивного загрязнения объектов окружающей среды в санитарно-защитной зоне.

16. В организации на информационных стендах регулярно размещаются сведения об уровнях ионизирующего излучения на рабочих местах и величины полученных индивидуальных доз облучения.

17. К моменту получения источников ионизирующего излучения, технический руководитель эксплуатирующей организации утверждает список лиц, допущенных к работе с ними, назначает приказом по организации лиц, обеспечивающих учет и хранение источников ионизирующего излучения, организацию сбора, хранения и сдачу радиоактивных отходов, производственный контроль за радиационной безопасностью.

18. Все поступившие в организацию источники ионизирующего излучения учитываются в Приходно-расходном журнале учета источников ионизирующего излучения, согласно приложению 2 к настоящим Правилам.

19. В случае если организация–владелец источников ионизирующего излучения, переданных на временное хранение, периодически использует их для производственных нужд, получение источников ионизирующего излучения производится только на основании письменной заявки.

20. Приходно-расходные журналы хранят постоянно. Копии технических паспортов (сертификатов) и заказов-заявок на источники излучения хранятся у ответственного за учет и хранение.

21. Источники ионизирующего излучения, не находящиеся в работе, должны храниться в отведенных местах, или в оборудованных хранилищах, обеспечивающих их сохранность и исключающих доступ к ним посторонних лиц.

22. Источники ионизирующего излучения, при хранении которых возможно выделение радиоактивных газов, паров или аэрозолей, должны храниться в закрытых сосудах, выполненных из негорючих материалов, с отводом образующихся газов в вытяжных шкафах, бок-

1) ПГП: $0,10 \text{ PRaA} + 0,52 \text{ PRaB} + 0,38 \text{ PRaC} = 3,0 \text{ МБк}$

2) $0,91 \text{ PThB} + 0,09 \text{ PThC} = 0,68 \text{ МБк}$

3) ДОА: $0,10 \text{ ARaA} + 0,52 \text{ ARaB} + 0,38 \text{ ARaC} = 1200 \text{ Бк/мЗ}$

4) $0,91 \text{ AThB} + 0,09 \text{ AThC} = 270 \text{ Бк/мЗ}$, где Π_i и Ai - годовые поступления и среднегодовые объемные активности в зоне дыхания соответствующих дочерних изотопов радона.

12. Для студентов и учащихся старше 16 лет, проходящих профессиональное обучение с использованием источников ионизирующего излучения, годовые дозы не должны превышать значений, установленных для лиц, непосредственно не занятых на работе с источниками ионизирующих излучений, но по условиям проживания или размещения рабочих мест могут подвергаться воздействию ионизирующих излучений. Данные лица, находящиеся по условиям работы в сфере воздействия источников ионизирующего излучения относятся к персоналу группы Б.

13. На лиц, приравненных по условиям труда к персоналу, работающему с техногенными источниками ионизирующего излучения, распространяются все требования по обеспечению радиационной безопасности, установленные для персонала группы А. Контроль с использованием индивидуальных дозиметров, является обязательным для персонала группы А. Основные пределы доз указаны в приложении 1 к настоящим Правилам.

14. Индивидуальный контроль облучения персонала, в зависимости от характера работ включает:

1) радиометрический контроль загрязненности кожных покровов и средств индивидуальной защиты;

2) контроль за характером, динамикой и уровнями поступления радиоактивных веществ в организм, с использованием методов прямой и/или косвенной радиометрии;

3) контроль за дозами внешнего бета-, гамма- и рентгеновского излучений, нейтронов с использованием индивидуальных дозиметров, или расчетным путем. По результатам радиационного контроля рассчитываются значения эффективных доз у персонала, а при необходимости, определяются значения эквивалентных доз облучения отдельных органов.

15. Контроль радиационной обстановки в зависимости от характера проводимых работ включает:

1) измерение мощности дозы рентгеновского, гамма и нейтронного излучений, плотности потоков частиц ионизирующего излучения на рабочих местах, в смежных помещениях, на территории организа-

бақылауды ұйымдастыру;

8) авария, төтенше оқиға пайда болған жағдайдағы жұмыс тәртібі мен оларды ұйымдастыру. Техникалық регламентте - жарылу және өрт қаупі бар, сұйық және қатты радиоактивті қалдықтарды тасымалдау, сақтау және жинау кезінде өрт қауіпсіздігін сақтауға бағытталған шаралар болуы керек.

84. Радиоактивті қалдықтар туындау мүмкіндігі бар ұйымдарда, радиоактивті қалдықты жинауға және уақытша сақтауға мүмкіндігі жоқ болса, иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеуге жол жіберілмейді.

85. Радиоактивті қалдықтарды жинау тікелей олардың пайда болуы орындарында мынадай көрсеткіштерді есепке ала отырып, басқа түрдегі қалдықтардан бөлек жүргізіледі:

1) Сұйық және қатты радиоактивтік шығындыларды осы Қағиданың 3-қосымшасына сәйкес санаттау;

2) агрегаттық жағдайы (қатты, сұйық);

3) физикалық және химиялық сипаттамалары;

4) шығу тегі (органикалық және бейорганикалық);

5) қалдықтарда болатын радионуклидтердің жартылай бөліну кезеңі (15 тәуліктен кем, 15 тәуліктен артық);

6) жарылыс және от қауіптіліктер;

7) қалдықтарды өндеудің қабылданған әдістері.

86. Қатты радиоактивті қалдықтарды жинау үшін контейнерлер қолданылады. Контейнерлердің орналасу орны сәулеленуді олардың шегінген тыс рұқсат берілетін деңгейге дейін төмендету үшін қорғаныс жабдықтарымен жабдықталады.

87. Сұйық радиоактивті қалдықтар ыдысқа жиналады. Олар шоғырландырылуға жатады және олар өздері пайда болған ұйымда немесе радиоактивті қалдықтармен жұмыс істейтін мамандандырылған ұйымда қатты жағдайға ауыстырылады, содан кейін көмілуге жіберіледі.

88. Сұйық радиоактивті қалдықтардың біршама мөлшері (күніне 200 литрден артық) болатын жобамен, радиоактивті емес ағындарды лақтыруға рұқсат берілмейтін канализация жүйесі көзделеді.

89. Әр түрлі санатты радиоактивті қалдықтарды ұйымда уақытша сақтау жеке ғимаратта, не II сыныпты жұмысқа арналған ғимаратта қойылатын талапқа сәйкес жабдықталып бөлінген телімде жүзеге асырылады.

90. Радиоактивті қалдықтарды уақытша сақтау мерзімі бір айдан аспайды. Қалдықтардың ай сайынғы пайда болуы 50 литрден (кило-

грамм) аспаған жағдайларда уақытша сақтау мерзімін ұзартуға, бірақ 6 айдан артық аспайтын мерзімге ұйымның техникалық басшысының рұқсатымен беріледі.

91. Радиоактивті қалдықтарды өңдеуді, ұзақ мерзімде сақтауды және көмуді сәйкес қызмет түріне рұқсаты бар ұйым жүргізеді.

92. Радиоактивті қалдықтарды ұйымнан өңдеуге, ұзақ мерзімде сақтауға және көмуге беру контейнерлерде жүргізіледі және актімен ресімделеді.

93. Көмуге қабылдануға жарылыс қауіпті немесе өздігінен тұтанатын қатты және сұйық қалдықтар жатпайды. Олар алдын ала олар пайда болған орында қауіпсіз жағдайға алмастырылады.

94. Жоғары белсенді, орташа белсенді және төмен белсенді қалдықтарды көму жеке жүргізіледі.

95. Радиоактивті қалдықтарды көму орындарын таңдау гидрогеологиялық, геоморфологиялық, тектоникалық және сейсмикалық жағдайларды есепке ала отырып жүргізіледі. Бұл ретте тұрғындар мен қоршаған ортаның ұзақ мерзімді болжауын есепке ала отырып, радиациялық қауіпсіздік қамтамасыз етіледі.

6-параграф. Иондаушы сәулелену көздерін пайдаланудан шығаруы

96. I санатты радиациялық қондырғыларда пайдалану мерзімі аяқталғанға дейін бес жыл мерзімнен кешіктірілмей, тұтас объектіні немесе оның бөліктерін пайдаланудан шығару жобасы өңделеді. II санатты радиациялық қондырғылар үшін пайдаланудан шығару жобасы пайдалану мерзімі аяқталғанға дейін үш жыл мерзімнен, III санатты радиациялық қондырғылар үшін 1 жылдан кешіктірілмей өңделеді.

97. Радиациялық қондырғыларды пайдаланудан шығару жобасында оны пайдаланудан әр түрлі кезеңдерде тоқтау, консервация, қайта монтаждау, қайта сақтандыру, тарату немесе көму, жөндеу жұмыстарын жүргізу кезінде шығарудағы қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша шаралар көзделеді.

98. Радиациялық қондырғыларды пайдаланудан шығару жобасы:

1) қайта монтаждау жұмыстарын жүргізуге арналған қажетті жабдықты дайындауды;

2) өнеркәсіп қауіпсіздігін, жұмыстарды жүргізу кезінде дозиметриялық және санитарлық-гигиеналық бақылауды қамтамасыз ету бойынша іс-шараларды;

3) жөнделетін жабдықтың дезактивация әдістері мен құралдарын;

4) радиоактивті қалдықтарды кәдеге жарату шараларын;

5) қоршаған ортаны қорғау және жұмыс барысында, олар

2) отсутствие загрязнения окружающей среды радиоактивными веществами выше допустимых уровней;

3) отсутствие радиационных аварий при всех видах работ, осуществляемых при производстве, переработке, применении и хранении источников ионизирующего излучения.

5. Проектная документация (далее - проект) объектов использования атомной энергии, должна содержать обоснование мер безопасности при их конструировании, строительстве, реконструкции, эксплуатации, выводе из эксплуатации.

6. В проектной документации объектов использования атомной энергии разрабатывается раздел, содержащий сведения об обеспечении промышленной безопасности, наличии профессиональной аварийной службы, номенклатуру, объем и места хранения средств индивидуальной защиты, медикаментов, аварийного запаса дозиметрических приборов, средств дезактивации и санитарной обработки, инструментов и инвентаря, необходимых для проведения неотложных работ по ликвидации последствий аварии, инцидента.

7. Не допускается прием в эксплуатацию новых и реконструированных объектов использования атомной энергии, имеющих недостатки и отступления от проекта и настоящих Правил.

8. Для облучаемых лиц устанавливаются следующие уровни облучения:

1) основные пределы доз (далее – ПД);

2) допустимые уровни монофакторного воздействия (для одного радионуклида, пути поступления или одного вида внешнего облучения), являющиеся производными от основных пределов доз: пределы годового поступления (далее – ПГП), допустимые среднегодовые объемные активности (далее – ДОВА) и среднегодовые удельные активности (далее – ДУА);

3) контрольные уровни (дозы, уровни, активности, плотности потоков).

9. Эффективная доза для персонала не должна превышать за период трудовой деятельности (50 лет) – 1000 мЗв.

10. Годовая эффективная доза облучения персонала за счет нормальной эксплуатации техногенных источников ионизирующего излучения не должна превышать основные пределы доз указанные в приложении 1 к настоящим Правилам.

11. Для персонала значения дочерних изотопов радона (^{222}Rn и ^{220}Rn) - ^{218}Po (RaA); ^{214}Pb (RaB); ^{214}Bi (RaC); ^{212}Pb (ThB); ^{212}Bi (ThC) в единицах эквивалентной равновесной активности составляют:

1) осуществление производственного контроля за радиационной обстановкой на рабочих местах, в помещениях, на территории объекта, в контролируемых зонах за выбросом и сбросом радиоактивных веществ;

2) укомплектование штата должностных лиц и персонала, в соответствии с требованиями организационно-технических мероприятий, обеспечивающих безопасное выполнение работ;

3) планирование и осуществление мероприятий по обеспечению радиационной безопасности и сохранности источников ионизирующего излучения;

4) предотвращение проникновения на объекты, где используются источники ионизирующего излучения, посторонних лиц;

5) проведение регулярного контроля и учета индивидуальных доз облучения должностных лиц и персонала;

6) регулярное информирование должностных лиц и персонала об уровнях ионизирующего излучения на их рабочих местах, и о величине полученных ими индивидуальных доз облучения;

7) организацию проведения предварительных (при поступлении на работу) и периодических медицинских осмотров должностных лиц и персонала;

8) допуск к работе с источниками ионизирующего излучения должностных лиц и персонал, прошедших обучение, и имеющих допуск к работе;

9) проведение анализа причин возникновения аварий и инцидентов, осуществлять мероприятия, направленные на предупреждение, ликвидацию аварий, инцидентов и их последствий;

10) учет аварий, инцидентов;

11) наличие систем наблюдения, оповещения, связи и поддержки действий в случае аварии, инцидентов с источниками ионизирующего излучения и радиоактивного излучения и обеспечивать их устойчивое функционирование;

12) в случае аварий и инцидентов своевременное информирование государственного органа, уполномоченного осуществлять контроль в сфере гражданской защиты.

4. Условиями обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения является выполнение следующих требований:

1) отсутствие облучения должностных лиц, персонала и населения при нормальной эксплуатации источников ионизирующего излучения сверх установленных пределов доз облучения;

аякталғаннан кейін экологиялық жағдайды қалпына келтіру бойынша шараларды қамтиды.

99. Радиациялық қондырғыларды пайдаланудан шығару бойынша жұмыстарды объектінің персоналы немесе осы жұмыстарды атқаруға жіберілген басқа да ұйымдардың персоналы орындайды.

3. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдау кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету тәртібі

100. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдау Қазақстан Республикасының атом энергиясын пайдалану заңнамасына сәйкес жүргізіледі.

101. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдау үшін радиациялық қорғаныс бағдарламасы қарастырылады. Бағдарламада көзделген персонал мен тұрғындарды қорғау тәсілдері мен шаралары сәулелену мөлшері мен нақтылығына байланысты болады.

102. Тасымалдау, қорғау және қауіпсіздікті жүзеге асыру кезінде жекелеген мөлшер үлкендігі, сәулеленуге тартылған адам саны және сәулелену нақтылығы ақылға қонымды қол жетімді төмен деңгейде, ал жеке сәулелену мөлшері сәйкес мөлшер шамасынан аспайтындай оңтайландырылады.

103. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдауды жүзеге асыратын персоналдың өнеркәсіп қауіпсіздігі және қауіпті заттарды тасымалдау мәселелері бойынша сәйкес дайындығы болуы тиіс.

104. Иондаушы сәулелену көздері бар орамаларда және оларды тасымалдайтын көліктерде қауіптіліктің сәйкес нөмірлері, таңбалары, этикеткалары мен белгілері болады.

105. Жүк жөнелтуші:

1) көлік құралына тиеу, жүру жолында, түсіру, аварияны жою жо-спары кезінде болуы мүмкін авариялық жағдайлар тізбесін, ілесіп жүретін авариялық-құтқару қалыптасуының болуын көздейтін өңдеуді;

2) орау жиынтығын қауіпсіз тасымалдау, ораманы дұрыс таңбалау және көлік құралында ескерту белгісін қамтамасыз етуге қойылатын талаптарға сәйкестігін;

3) иондаушы сәулелену көздері бар орамаларға арналған сертифицикаттарды;

4) көлік құралдарындағы көрсетулер, шектеу шаралары, маршрутты белгілеу және авариялық жағдайдағы әрекет түріндегі тасымалдаушы міндеттерін;

5) авариялардың зардабын жоюға және зардап шегушілерге медициналық көмек көрсетуге арналған құралдарды қамтамасыз етеді.

106. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдайтын автокөлік

құралдары:

- 1) дайындаушының құрылымдық-техникалық сипаттамасына;
- 2) еңбек режимі және жүргізушілер демалысын тіркеудің бақылаушы құрылғыларымен (тахографтармен) жабдықтау шарттарына;
- 3) Аварияны жою жоспарына сәйкес жөнделген аспаптар мен құрал-жабдықтарды жинақтау шарттарына;
- 4) жүргізушінің және ілесіп жүруші персоналдың жеке қорғаныс құралымен жабдықтау шарттарына сәйкес келуі тиіс.

107. Иондаушы сәулелену көздері бар орамалар, көлік пакеттері немесе жүк контейнерлері тасымалданатын теміржол және автомобиль көлік құралдарының әрқайсысында:

- 1) теміржол көлік құралы үшін екі сыртқы бүйір қабырғаларында;
- 2) автомобиль көлік құралы үшін екі сыртқы бүйір қабырғалары және сыртқы артқы қабырғасында радиациялық қауіптілік белгісі болады.

108. Егер көлік құралының бүйір жағы болмаса, белгілерді тікелей жүкті әкеле жатқан модульге олар жеңіл ажыратылатын, резервуарларға немесе үлкен өлшемді жүк контейнерлеріне пайдалануға жарамды, оларда сәйкес белгілер жеткілікті болған жағдайда рұқсат беріледі. Егер көлік құралының сыртқы өлшемдері үлкен өлшемді белгілерді салуға мүмкін болмаса, радиациялық қауіптіліктің стандартты белгісін 100 мм дейін азайтуға рұқсат беріледі.

109. Иондаушы сәулелену көздерін тасымалдаушы жүргізуші іс-шаралар алдында иондаушы сәулелену көздерін тасымалдау тәртібі туралы нұсқаулықтан өтуі тиіс және өзімен бірге мынадай құжаттары:

- 1) иондаушы сәулелену көздерін тасымалдаудың бағыты;
- 2) жүк жөнелтуші әзірлеген авариялық жағдайдағы іс-қимыл жоспары;
- 3) тасымалдаушының, жүк жөнелтушінің, жүк алушының, көлікті қауіпсіз пайдалануды қамтамасыз етуді бақылау, жол қозғалысы қауіпсіздігін, қозғалыс маршруты бойынша орналасқан төтенше жағдайлардың алдын алу мен оны жою бойынша уәкілетті органдардың мекенжайы мен телефоны болуы тиіс.

4. Иондаушы сәулелену көздерімен пайдаланып жұмыс істеген объектілердегі аварияларды жою кезіндегі өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету тәртібі

110. Аварияларды оқшаулау және олардың салдарын жоюға арналған іс-қимылдарға дайындықты қамтамасыз ету мақсатында иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеген ұйымдардың міндеті:

- 1) авариялардың алдын алу, олардың салдарын жою бойынша ша-

дионуклидов в окружающую среду в условиях применения и износа, на которые он рассчитан;

11) источник радионуклидный открытый – источник излучения, при использовании которого возможно поступление содержащихся в нем радионуклидов в окружающую среду;

12) контроль радиационный – получение информации о радиационной обстановке в организации, в окружающей среде и об уровнях облучения людей (включает в себя дозиметрический и радиометрический контроль);

13) радиационная установка – установка, не являющаяся ядерной, включая относящиеся к ней здания, сооружения и оборудование, на котором осуществляется обращение с радиоактивными материалами выше уровней изъятия;

14) радиоактивные материалы – любые материалы природного, или техногенного происхождения, в любом агрегатном состоянии, содержащие радионуклиды, на которые распространяется действие настоящих Правил;

15) радиоактивные отходы – радиоактивные материалы, ядерные материалы, или радионуклидные источники, дальнейшее использование которых не предусматривается;

16) санпропускник – комплекс помещений, предназначенных для смены одежды, обуви, санитарной обработки персонала, контроля радиоактивного загрязнения кожных покровов, средств индивидуальной защиты, специальной и личной одежды персонала;

17) ядерная установка – специальная установка, включающая относящиеся к ней здания, сооружения и оборудование, на которой осуществляется обращение с ядерными материалами в количествах, выше уровней изъятия.

Сноска. В пункт 2 внесено изменение на казахском языке, текст на русском языке не меняется в соответствии с приказом Министра по инвестициям и развитию РК от 23.12.2015 № 1221 (вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования).

2. Порядок обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Параграф 1. Обеспечение промышленной безопасности при работах с источниками ионизирующего излучения

3. Для обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения на опасных производственных объектах, необходимо обеспечить:

миллиЗиверт (далее—мЗв) и в хрусталике более 15 мЗв;

3) коллективную эффективную годовую дозу более 1 человеко-Зиверт. Правила не распространяются на космическое излучение на поверхности земли и внутреннее облучение человека, создаваемое природным калием.

2. В настоящих Правилах используются следующие термины и определения:

1) объекты использования атомной энергии – ядерные установки, источники ионизирующего излучения выше уровней изъятия, пункты размещения, организации, использующие источники ионизирующего излучения, включая медицинские, учебные, исследовательские, коммерческие, сельскохозяйственные и промышленные, в том числе горнодобывающие, перерабатывающие, а также другие организации;

2) дезактивация – удаление или снижение радиоактивного загрязнения с какой-либо поверхности, или из какой-либо среды;

3) источники ионизирующего излучения – радиоактивные материалы, аппараты или устройства, содержащие радиоактивные материалы, а также аппараты или устройства, испускающие, или способные испускать ионизирующее излучение;

4) работа с источником ионизирующего излучения – все виды обращения с источником излучения на рабочем месте, включая радиационный контроль;

5) устройство (источник), генерирующее ионизирующее излучение – электрофизическое устройство (рентгеновский аппарат, ускоритель, генератор и т.д.), в котором ионизирующее излучение возникает за счет изменения скорости заряженных частиц, их аннигиляции, или ядерных реакций;

6) персонал – лица, работающие с техногенными источниками излучения (группа А) или находящиеся по условиям работы в сфере их воздействия (группа Б);

7) вещество радиоактивное – вещество в любом агрегатном состоянии, содержащее радионуклиды с активностью;

8) загрязнение радиоактивное – присутствие радиоактивных веществ на поверхности, внутри материала, в воздухе, в теле человека, или в другом месте, в количестве, превышающем уровни, установленные настоящими Правилами;

9) захоронение радиоактивных отходов – безопасное размещение радиоактивных отходов без намерения последующего их извлечения;

10) источник радионуклидный закрытый – источник излучения, устройство которого исключает поступление содержащихся в нем ра-

раларды жоспарлау және оны қажет болған жағдайда іске асыру;

2) авариялардың алдын алу, олардың салдарын жою бойынша жұмыстарға әскери не аттестатталған белгіленген тәртіпте меншікті авариялық-құтқару қызметін және құрылымдарын қатыстыру;

3) авариялардың, төтенше оқиғалардың алдын алу, олардың салдарын жою бойынша жұмыстарға арналған материалдық және қаржылық қоры болады;

4) радиациялық авариядан зардап шегушілерге дәрігерлік көмек көрсетуге арналған медициналық көмек көрсету құралдары болады;

5) жұмыскерлерді авария немесе төтенше оқиға кезіндегі іс-қимылдарға, қорғаныс шараларына оқытып-үйрету;

6) авария немесе төтенше оқиға кезіндегі іс-қимылдарды бақылау, хабар беру, байланысты, бем беруді қамтамасыз ету жүйелерін құрады.

111. Өндірістік мақсатта иондаушы сәулелену көздерін пайдаланатын ұйымдар аварияларды жою жоспарын немесе «Радиациялық авария кезінде персоналды және тұрғындарды қорғау шараларының жоспарын» және «Авариялық жағдайларды жою туралы нұсқаулықтарын» әзірлейді.

112. Аварияны жою жоспары немесе «Радиациялық авария кезінде персонал мен тұрғындарды қорғау шараларының жоспары» және «Радиациялық авариялардың алдын-алу мен олардың салдарын жою туралы нұсқаулықтары» мынадай бөлімдерден тұруы тиіс:

1) авария кезінде болжанатын радиациялық жағдайдың ықтимал себептерін, түрлерін және аварияның даму сценарийлерін есепке алумен радиациялық объектіде болуы мүмкін аварияның болжамы;

2) қорғаныс шараларын жүргізу туралы шешімдер қабылдауға арналған көрсеткіштер;

3) аварияларды және оның салдарын тарату кезінде өзара әрекет жүзеге асырылатын ұйымдар тізбесі;

4) авариялық радиациялық бақылауды ұйымдастыру;

5) радиациялық авария өлшемі мен сипатын бағалау;

6) аварияны жою жоспарын іс жүзінде орындау тәртібі;

7) хабарлау және ақпараттандыру тәртібі;

8) авария кезіндегі жұмыскерлердің іс-қимыл тәртібі;

9) авариялық жұмыстар жүргізу кезінде лауазымды қызметкерлердің қабылдайтын іс-әрекеттері;

10) авариялық жұмыстарды жүргізу кезінде персоналды қорғау шаралары;

11) өртке қарсы шаралар;

12) тұрғындар мен қоршаған ортаны қорғау бойынша шаралар;

13) зардап шегушілерге дәрігерлік көмек көрсету;
14) радиоактивті ластану ошақтарын (аумақтарын) жайылтпау мен оларды жою бойынша шаралар;

15) персоналды авариялық жағдайындағы іс-қимылдарға дайындау мен жаттықтыру.

113. Радиациялық объектінің өндірістік аумақтарында, санитарлық өткізгіштерде және денсаулық бекетінде авария кезінде зардап шегушілерге алғашқы көмек көрсетуге қажетті құралдар жиынтығы бар дәрілік қобдиша, ал радиоактивті заттармен ашық түрде жұмыс жүргізілетін объектілерде ластанған персоналды санитарлық өңдеуге арналған толықтырылып тұратын қор болады.

114. Ұйымда орын алған авария туралы шұғыл хабарлау жүйесі орнатылуы қажет.

115. Радиациялық авария орын алған жағдайда, ұйым әкімшілігі тез арада азаматтық қорғау саласындағы уәкілетті органның аумақтық бөлімшесіне, сондай-ақ қауіпсіздікті қамтамасыз ету саласындағы мемлекеттік басқаруды, бақылауды жүргізетін басқа да мемлекеттік органдарға ақпарат береді.

Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына 1-қосымша

Сәулелену мөлшерінің шекті шамалары

Қалыпты мөлшерлері1)	Шекті шамалары	
	А тобының қызметкерлері2)	Жергілікті тұрғындар
Белгіленген мөлшер	Жылына орта есеппен 20 мЗв; Келесі кез келген 5 жыл аралығында, бірақ жылына 50 мЗв артық емес	Жылына орта есеппен 1 мЗв; Келесі кез келген 5 жыл аралығында, бірақ жылына 5 мЗв артық емес
Теңестірілген мөлшер жылына: көз жанарында3) терісінде4) саусақтар мен табанында	150 мЗв 500 мЗв 500 мЗв	15 мЗв 50 мЗв 50 мЗв

1) Барлық қалыпты мөлшерлердің көрсетілген шектеріне бір мезгілде сәулеленуге жол беріледі;

2) Б тобының персоналінің сәулелену мөлшерінің негізгі шегі және қалған барлық рұқсат етілген деңгейлер сияқты, А тобының персоналінің сәулелену мөлшерінің 1/4 көрсеткішіне тең;

нии мероприятий, предусмотренных подпунктами 1), 2) и 3) пункта 2 настоящего приказа.

3. Контроль за исполнением настоящего приказа возложить на вице-министра по инвестициям и развитию Республики Казахстан Рау А.П.

4. Настоящий приказ вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования.

И.о. Министра

по инвестициям и развитию

Республики Казахстан

Ж. Касымбек

«СОГЛАСОВАН»:

Министр национальной экономики

Республики Казахстан

_____ Е. Досаев

16 января 2015 года

«СОГЛАСОВАН»:

Министр энергетики

Республики Казахстан

_____ В. Школьник

12 января 2015 года

Утверждены

приказом и.о. Министра по

инвестициям и развитию

Республики Казахстан

от 26 декабря 2014 года № 301

Правила обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

1. Общие положения

1. Настоящие Правила обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения (далее – Правила) разработаны в соответствии с подпунктом 14) статьи 12-2 Закона Республики Казахстан от 11 апреля 2014 года «О гражданской защите» и определяют порядок организации и обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения (далее – ИИИ), которые могут создать при обращении с ними:

1) индивидуальную годовую эффективную дозу более 10 микроЗиверт (далее-мкЗв);

2) индивидуальную годовую эквивалентную дозу в коже более 50

Об утверждении Правил обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения

Приказ и.о. Министра по инвестициям и развитию Республики Казахстан от 26 декабря 2014 года № 301. Зарегистрирован в Министерстве юстиции Республики Казахстан 11 февраля 2015 года № 10225

В соответствии с подпунктом 14) статьи 12-2 Закона Республики Казахстан от 11 апреля 2014 года «О гражданской защите» **ПРИКАЗЫВАЮ:**

Сноска. В преамбулу внесено изменение на казахском языке, текст на русском языке не меняется в соответствии с приказом Министра по инвестициям и развитию РК от 23.12.2015 № 1221 (вводится в действие по истечении десяти календарных дней после дня его первого официального опубликования).

1. Утвердить прилагаемые Правила обеспечения промышленной безопасности при обращении с источниками ионизирующего излучения.

2. Комитету индустриального развития и промышленной безопасности Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан (Ержанову А.К.) обеспечить:

1) в установленном законодательством порядке государственную регистрацию настоящего приказа в Министерстве юстиции Республики Казахстан;

2) в течение десяти календарных дней после государственной регистрации настоящего приказа в Министерстве юстиции Республики Казахстан, направление копии на официальное опубликование в средствах массовой информации и информационно-правовой системе «Әділет» республиканского государственного предприятия на праве хозяйственного ведения «Республиканский центр правовой информации Министерства юстиции Республики Казахстан»;

3) размещение настоящего приказа на интернет-ресурсе Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан и на интернет-портале государственных органов;

4) в течение десяти рабочих дней после государственной регистрации настоящего приказа в Министерстве юстиции Республики Казахстан представление в Юридический департамент Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан сведений об исполне-

3) 300 шаршы сантиметрдегі миллиграмм (ары қарай-мг/см²) тереңдіктегі шамаға қатысты;

4) Адамның дене терісінің 1см² шаршы аумақтағы 5 мг/см² тері қалыңдығына қатысты мөлшерлік шама. Адам алақанындағы тері қалыңдығы - 40 мг/см². Егер терінің кез келген 1 см² аумағындағы сәулелену шекті шамадан аспаса, көрсетілген шекті мән бойынша адам терісінің барлық жері сәулеленуге болады. Адамның бет терісінің сәулеленуі адам көз жанарының бета-бөлшектермен сәулеленуінен аспауы қажет.

Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына 2-қосымша

Рет саны №	Кіріс								
	Әкелушінің атауы	Кіріс парағының № және күні айы	Сәулелену көзінің, аспаптың, аппараттың, кондырғының атауы	Аспап, аппарат, кондырғы		Сәулелену көзі			
				Зауыттық №	Техникалық төл құжатының № берілген уақыты	Техникалық төл құжатының № берілген уақыты	Саны (дана) көз №	Төл құжат бойынша белсенділігі	Қызмет ету мерзімі
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Кестенің жалғасы

Шығыс				Қалдығы		Ескерту
Кімге берілді немесе орнатылды берілген уақыты	Теліндеме немесе талап ету парағы № және күні-айы	Сәулелену көздерінің саны және нөмірлері	Берілген күнгі белсенділігі	Саны	Белсенділігі	Қайтару, есептен шығару және көмілуі туралы белгі, растау құжаттарын көрсете отырып
11	12	13	14	15	16	17

1. Әрбір иондаушы сәулелену көздеріне жеке парақтар ашу керек.
 2. Иондаушы сәулелену көздері жабдықталған аспаптарды, аппараттарды және қондырғыларды есепке алу, радиоактивтік заттарды есепке алудан бөлек жүргізіледі (бөлек журналда).

3. Есепке алу журналы тұрақты сақталады.

Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына 3-қосымша

Ашық иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс сыныбы

Жұмыс сыныбы	А тобына келтірілген, жұмыс орнындағы қосынды белсенділік, Бк
I сынып	108 артық
II сынып	105 дан 108 дейін
III сынып	103 дан 105 дейін

Иондаушы сәулелену көздерімен жұмыс істеу кезінде өнеркәсіптік қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларына 4-қосымша

Сұйық және қатты радиоактивтік қалдықтардың жіктелуі

Қалдық санаты	Меншікті белсенділігі, кБк/кг		
	Бета-сәулелену радионуклидтері	Альфа-сәулелену радионуклидтері (трансурандық тарды қоспағанда)	Трансурандық радионуклидтер
Төмен белсенді	103 төмен	102 төмен	101 төмен
Орташа белсенді	103 дан 107 дейін	102 дан 106 дейін	101 дан 105 дейін
Жоғары белсенді	107 жоғары	106 жоғары	105 жоғары

ПРАВИЛА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ПРОМЫШЛЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ ОБРАЩЕНИИ С ИСТОЧНИКАМИ ИОНИЗИРУЮЩЕГО ИЗЛУЧЕНИЯ